ТОШКЕНТ ОҚШОМИ

ШАҲАР ИЖТИМОИЙ-СИЁСИЙ ГАЗЕТАСИ

Газета 1966 йил 1 июлдан чиқа бошлаган ◆ № 20 (9.670) 2002 йил 15 февраль, жума ◆ Сотувда эркин нархда

...Ҳар бир киши ўзига топширилган соҳада, бошқарув ва хўжалик юритишининг ҳар бир тузилмаси, ҳар бир бўғини эса, белгиланган мақсад ва вазифалардан келиб чиққан ҳолда, ўзининг ўрнини аниқ ва равшан белгилаб олиши, аниқ дастурга эга бўлиши ва унинг бажарилишини таъминлаши ўта муҳим аҳамиятга эга.

Ислом КАРИМОВ

ИҚТИСОДИЁТНИ ЭРКИНЛАШТИРИШ, РЕСУРСЛАРДАН ТЕЖАМКОРЛИК БИЛАН ФОЙДАЛАНИШ – БОШ ЙЎЛИМИЗ

ВАЗИРЛАР МАҲКАМАСИ МАЖЛИСИ

14 февраль куни Ўзбекистон Республикаси Вазирлар Маҳкамасининг 2001 йилда республикани ижтимоий-иқтисодий ривожлантириш якунлари ва иқтисодий ислоҳотларнинг боришини баҳолаш ҳамда 2002 йилда ислоҳотларни чуқурлаштиришнинг асосий йўналишларига бағишланган мажлиси бўлди.

Мажлисда Ўзбекистон Республикаси Президенти Ислом Каримов маъруза қилди.

— Ўтган йил мамлакатимизда амалга оширилаётган иқтисодий ислоҳотлар учун муҳим йил бўлди, — деди давлатимиз раҳбари. — 2001 йилда биринчи бор ялпи ички маҳсулотнинг 1991 йилга нисбатан 103 фоиз ўсишига эришилди. Макроиқтисодий барқарорликни сақлаш ва иқтисодиётни ўстириш тенденцияси аниқ кўзга ташланди.

Ялпи ички маҳсулот 4,5 фоиз, саноат ишлаб чиқариши 8,1 фоиз, қишлоқ хўжалигида маҳсулот тайёрлаш 4,5 фоиз кўпайди. Инфляция даражаси ойига ўртача 2 фоизни ташкил этди. Аҳолининг реал даромадлари эса 16,9 фоиз ўсди. Ташқи савдо айланмасида ҳам ўсиш таъминланди, бу борада ижобий сальдога эришилди. Энг муҳими, бозор конъюктураси Ўзбекистон учун ноқулай бўлишига қарамай, олтин-валюта захираси илгариги даражада сақлаб қолинди.

Президентимиз ўтган йили мамлакатимизда бир неча йирик саноат корхоналари ишга туширилганини алоҳида таъкидлади. Хусусан, Шўртан газ-кимё мажмуи, йирик тўқимачилик корхоналари ва бошқа корхоналар шулар жумласидандир.

Ислом Каримов республикамизда ўрта ва кичик бизнесни ривожлантириш масаласига доимо алоҳида эътибор қаратади. Бу галги мажлисда ҳам давлатимиз раҳбари соҳада талай ўзгаришлар юз берганини, унинг ялпи ички маҳсулотдаги улуши 24,5 фоизни ташкил этганини қайд этди.

Ривожланган мамлакатлар иқтисодиётида хусусий секторнинг улуши 50-60 фоизни ташкил этади. Бу эса ушбу мамлакатлар иқтисодиёти дунё бозоридаги вазиятга тез мослашуви ва рақобатбардошлигини таъминлайди. Республикамизда бу борада ҳали талай камчиликлар мавжуд. Хусусан, 31 та туманда ҳали ҳам хориж сармояси асосида бирорта корхона ишга туширилмаган. Президентимиз бу борадаги сусткашликни қаттиқ танқид қилди ва хусусий сектор иқтисодиётимизнинг асосини ташкил этиши зарурлигини яна бир бор таъкидлади. Қишлоқ хўжалигида ислоҳотларни изчил давом эттириш, хусусан, фермерлик ҳаракатини янада ривожлантириш учун зарур шароитлар яратиш масаласига алоҳида эътибор қаратди.

Мажлисда кадрлар тайёрлаш масаласига ҳам жиддий эътибор қаратилди. Юртбошимиз ишга туширилаётган коллежларда нафақат бугунги кун учун зарур кадрлар, балки истиқболда эҳтиёж пайдо бўладиган мутахассислар тайёрлашга ҳозирданоқ жиддий эътибор қаратиш лозимлигига урғу берди. Тегишли вазирликларга 2010 йилгача бўлган даврда иқтисодиётни ривожлантириш ва таркибий қайта ўзгартириш истиқболларини ҳисобга олган ҳолда интеллектуал салоҳиятни шакллантириш ва ундан юқори даражада самарали фойдаланишни, таълим муассасаларини тугатаётган ёшларнинг иш билан таъминланишини назарда тутувчи дастур тайёрлаш вазифаси юклатилди.

Ўтган йиллар давомида мулкни давлат тасарруфидан чиқариш ва хусусийлаштириш бўйича талай ишлар қилинди. Бироқ, Президентимиз таъкидлаганидек, иқтисодиётимизда муҳим ўрин тутувчи бирорта йирик корхона хусусийлаштирилмаган. Бу эса соҳада ислоҳотларни янада жадаллаштиришни талаб этади. Шунинг учун 2002 йил бу борада бурилиш йили бўлиши керак.

Вазирлар Маҳкамаси мажлисида ер, сув, газ ва энергетика ресурсларидан самарали фойдаланиш масалалари атрофлича муҳокама этилди. Ислом Каримов бу борада йўл қўйилаётган жиддий хато ва камчиликларни кўрсатиб ўтди.

Бир неча йилдирки, минтақамизда сув тақчиллиги сезилмоқда. Шундай бўлишига қарамай, сувдан хўжасизлик билан фойдаланиш ҳолларига барҳам берилмаяпти.

Мамлакатимизда ёқилғи-энергетика ва газ заҳираларидан фойдаланишда ҳам шундай ҳолатларни кўриш мумкин.

Президентимиз пировардида мустақиллик йилларида одамларнинг онги, дунёқараши ўзгарганини, халқимизда Ватанни ардоқлаш туйғуси янада теранлашганини алоҳида мамнуният билан қайд этди.

Мажлисда муҳокама этилган масалалар юзасидан Ер ресурслари давлат қўмитаси раиси Э.Қурбонов, қишлоқ ва сув хўжалиги вазирининг биринчи ўринбосари А.Жалолов, қишлоқ ва сув хўжалиги вазири ўринбосари А.Жўраев, "Ўзкоммунхизмат" агентлиги бош директори Ў.Холмуҳамедов, Сирдарё вилояти ҳокими А.Исроилов, Жиззах вилояти ҳокими У.Ямانқулов, Наманган вилояти ҳокими Т.Жабборов, адлия вазири А.Полвонзоданинг ахборотлари тингланди.

Мажлисда муҳокама этилган масалалар юзасидан тегишли қарорлар қабул қилинди.

Анвар КАРИМОВ,
ЎзА мухбири.

СУРАТЛАРДА: йиғилиш пайти.

Абдувоҳид Тўраев олган суратлар.

ПРЕЗИДЕНТ ИСЛОМ КАРИМОВНИНГ 2001 ЙИЛДА РЕСПУБЛИКАНИ ИЖТИМОИЙ-ИҚТИСОДИЙ РИВОЖЛАНТИРИШ ЯКУНЛАРИ, ИҚТИСОДИЙ ИСЛОҲОТЛАРНИНГ БОРИШИНИ БАҲОЛАШ ҲАМДА 2002 ЙИЛГИ ВАЗИФАЛАРГА БАҒИШЛАНГАН ВАЗИРЛАР МАҲКАМАСИ ЙИҒИЛИШИДА СЎЗЛАГАН НУТҚИ

Ҳурматли мажлис қатнашчилари!

Ҳар бир йилнинг бошида мана шундай анжуманга йиғилиб, ўтган йилнинг иқтисодий ва ижтимоий ривожланиш якунларини, ўтказилаётган иқтисодий ислоҳотларнинг боришини таҳлил қилиш, олдимизга қўйган мақсадларга қай даражада эришганимизни танқидий баҳолаб, жорий йилда бутун эътибор ва кучимизни қаратишимиз зарур бўлган энг муҳим вазифа ва йўналишларни ўзимиз учун аниқ-равшан белгилаб олиш анъанага айланиб қолди.

Шу маънода, Вазирлар Маҳкамасининг бугунги йиғилишидан кўзда тутилган асосий мақсад 2001 йилда иқтисодиётни ислоҳ қилиш борасида қўлга киритилган натижаларни таҳлил этиш ҳамда 2002 йилда иқтисодий ислоҳотларни янада чуқурлаштириш бўйича ҳал қилувчи йўналишларни аниқлаб олишдан иборат.

Сизларга маълумки, 2001 йил якунлари ҳар бир ҳудуд, шаҳар ва туман, вазирликлар ва бирлашмалар миқёсларида таҳлил қилиниб, атрофлича кўриб чиқилди ва уларга танқидий нуқтаи назардан баҳо берилди.

Бизнинг бугунги вазифамиз эса, иқтисодиётимизда, жамиятимиз ҳаётининг барча соҳаларида, авваламбор, рўй бераётган ислоҳотлар натижаларини, янгича жараёнлар ва сифат ўзгаришларини чуқур таҳлил этиб, керакли хулосалар чиқаришдир.

Ўтган йилда эришилган натижаларга умумий баҳо берар эканмиз, шуни алоҳида таъкидлашимиз керакки, 2001 йил иқтисодиётимизда, бутун жамиятимизда ислоҳотларни чуқурлаштиришга қаратилган изчил тадбирларимизни жорий этишда муҳим босқич ва уларнинг мантиқий давоми бўлди, десак, ҳеч қандай хато бўлмайди.

Хўш, 2001 йилнинг ўзига хос хусусиятларини нималарда, қандай кўрсаткичлар мисолида кўришимиз мумкин?

Биринчидан, кейинги йилларда бўлгани каби, 2001 йилда ҳам мамлакатимизда макроиқтисодий барқарорликни сақлаб туришга эришилди ва иқтисодиётимизнинг ўсиб бориш жараёнлари давом этди.

Натижада ўтган йили ялпи ички маҳсулот ҳажми — 4,5 фоизга, саноат ишлаб чиқариши — 8,1 фоизга, қишлоқ хўжалиги маҳсулотлари етиштириш эса — 4,5 фоизга кўпайди. Инфляция даражаси прогноз кўрсаткичларига мос равишда пасайди.

Айниқса, шуни алоҳида қайд этиш зарурки, ўтган йил Ўзбекистон учун макроиқтисодий вазият нуқтаи назаридан маълум маънода бурилиш йили бўлди.

Ўйлайманки, ялпи ички маҳсулот ҳажми ҳар қандай мамлакатнинг иқтисодий аҳволини белгилайдиган асосий кўрсаткич эканини барчангиз яхши биласиз. Биз, 2001 йил якунларига кўра, ана шу кўрсаткич, яъни, ялпи ички маҳсулот ишлаб чиқариш бўйича нафақат ислоҳотлар бошланган 1991 йил даражасига чиқиб олдик, балки 103 фоиз ўсишга ҳам эришдик.

Бунинг натижасида 2001 йилда жон бошига ялпи ички маҳсулот ишлаб чиқариш суръатлари 103,1 фоизни ташкил этди, аҳолининг реал даромадлари эса 16,9 фоизга ортди.

Агар биз 90-йиллар бошида кечирган ўта мураккаб қийинчиликларимизни кўз олдимизга келтирсак, бизга эски тузумдан бирёқлама ривожланган, асосан хомашё беришга мослаштирилган ночор иқтисодиёт мерос бўлиб қолганини, иқтисодиётимизни янгича қуришга қаратилган ҳаракатларимизни, кейинги икки йилда рўй берган қурғоқчиликнинг салбий оқибатларини, 90-йилларнинг охирида бутун жаҳон иқтисодиётини танг ҳолга солиб қўйган иқтисодий ва молиявий таназзулни холисона инобатга олсак, бу эришган натижаларимизнинг аҳамияти ва қиммати янада ортади.

Энг муҳими, давлатимиз миқёсида ҳам, ҳудудлар ва тармоқлар бўйича ҳам иқтисодиётнинг молиявий мутаносиблиги мустаҳкамланди.

Давлат бюджетининг даромад қисми бўйича деярли барча кўрсаткичларнинг ошириб бажарилгани туфайли бюджет тўловларини ўз вақтида амалга ошириш имкони туғилди. Шу билан бирга, аҳолини ижтимоий ҳимоя қилишни кучайтиришга, реал иқтисодиёт тармоқлари ривожини зарур сармоялар билан таъминлашга эришилди. Молиявий йилнинг бюджет камомадини ялпи ички маҳсулот миқдорига нисбатан белгиланган 1,5 фоиз ўрнига бир фоиз даражасида якунлашга муваффақ бўлдик.

Шуни алоҳида таъкидлашимиз зарурки, йилдан-йилга, аввало, ишлаб чиқариш тармоқлари ва корхоналаримиз бўйнига тушаётган солиқ оғирлиги тобора камайиб бормоқда.

Ўтган йили ялпи ички маҳсулотга нисбатан давлат бюджетига тортиладиган солиқ улуши 26 фоизгача қисқарди.

Шу вақт мобайнида пул тизими янада мустаҳкамланди. Нақд пул эмиссияси даражаси йил якунларига кўра, прогноз кўрсаткичларида кўзда тутилган 9 фоиз ўрнига 6,5 фоизни ташкил этди. Пулнинг айланиш суръатлари тезлашди. Натижада пул массасининг ўсиши ялпи ички маҳсулотга нисбатан 2000 йилда 17,1 фоизни ташкил этган бўлса, 2001 йилда бу кўрсаткичнинг 16,4 фоизгача қисқаришига эришилди.

Хўжалик юритувчи субъектларда тўлов интизоми сезиларли даражада мустаҳкамланди. Мониторинг олиб борилаётган етакчи муассаса ва корхоналарда муддати ўтиб кетган дебиторлик қарзларига деярли барҳам берилганини ҳам муҳим натижа сифатида баҳолаш мумкин.

Бизнинг асосий экспорт маҳсулотларимизга жаҳон бозорида ноқулай нарх конъюктураси вужудга келганига қарамай, йил якунларига кўра, ташқи савдо айланмасининг 3,1 фоизга ўсиши таъминланди. Ташқи савдо операцияларида 128 миллион АҚШ доллари миқдоридаги ижобий сальдога эришилди, олтин-валюта захираларимиз аввалги даражада сақлаб қолинди.

Иккинчидан, бизнинг бозор ислоҳотлари йўлидан олға боришимизни кўрсатадиган иқтисодиётдаги институционал ўзгаришлар жараёни сезиларли даражада чуқурлашди.

Бу ерда гап фақат бозор иқтисодиётига хос бўлган янги институт — ташкилотларни шакллантириш хусусида эмас, балки, авваламбор, бозор муносабати механизмларини ўзининг иқтисодиётга таъсирини кучайтириш ҳақида бормоқда.

Яъни, хўжалик юритишдаги эски, ўз умрини яшаб бўлган, зўравонлик, маъмурий-буйруқбозлик усуллари ўрнини бозор механизмлари ва иқтисодий омилларга рағбатлантириш усулларига асосланган янги тамойиллар эгалламоқда.

Бу институционал ўзгаришлар замирида, биринчи галда кейинги йилларда молия ва банк тизимини, аудит ва суғурта соҳаларини тубдан ислоҳ қилиш, бозор инфратузилмасининг кенг тармоғини шакллантириш борасида амалга оширилаётган чора-тадбирлар мажмуи мужассам топган, десак, асло хато бўлмайди.

Шубҳасиз, бунда мамлакатимизда йил сайин шаклланиб ва мустаҳкамланиб бораётган ҳуқуқий база, шу жумладан, кейинги йилларда қабул қилинган Давлат бюджети ва бюджет тизими, Марказий банк ва банклар тизими, аудит, суғурта фаолияти, лизинг тўғрисидаги турли қонунлар ва бошқа қонунчилик ҳужжатларининг аҳамияти катта бўлмоқда.

Учинчидан, 2001 йилда ҳам иқтисодиётда таркибий ўзгаришларни янада чуқурлаштириш ва инвестицияларни, жумладан, чет эл сармояларини кенг жалб этиш сиёсати ҳаётга фаол жорий қилинди.

Шу билан бир вақтда, республика иқтисодиётининг таркибий асосини ташкил этувчи етакчи соҳаларини монополиядан чиқариш, уларни бошқариш тизимига замонавий, зарур ўзгартиришлар киритган ҳолда такомиллаштириш бўйича қатъий чора-тадбирлар амалга оширилмоқда.

Таркибий ўзгаришлар ҳақида гапирганда, аввало, ишлаб чиқаришнинг юраги бўлган энергетика қувватларини, нефть-газ мажмуи корхоналарини, кўмир, металлургия, кимё, пахтани қайта ишлаш саноати, енгил саноат, ипакчилик, чарм-пойабзал, мебель ва бошқа етакчи саноат тармоқларини, лўнда қилиб айтганда, иқтисодиётимизни модернизация қилиш ва техник жиҳатдан қайта жиҳозлаш дастурлари босқичма-босқич амалга оширилаётганини таъкидлаш жоиз.

Мамлакатимизда автомобилсозлик, дори-дармон ва микробиология саноати каби **янги тармоқ ва ишлаб чиқариш турлари жадал ривожланиб бормоқда.** Хусусан, "ЎзДЭУавто" қўшма корхонасида янги моделдаги "Матиз" автомобилини ишлаб чиқариш йўлга қўйилди, республикамизда тиббиёт соҳасида ишлатиладиган шиша идишлар тайёрлаш технологияси ўзлаштирилди.

Ахборот технологиялари тез суръатлар билан ривожланмоқда. Темир йўллар, автомобиль йўллари, транспорт коммуникацияларини модернизация қилиш, янгиларини қуриш ишлари жадал давом этмоқда, мавжуд вагонлар парки янгиланмоқда.

Одамларнинг узоғини яқин, оғирини енгил қиладиган Учқудуқ-Мискин йўналишида темир йўлининг қурилиб, ўтган йили бу ерда ишчи қатновларининг йўлга қўйилгани, Термиз, Учқудуқ, Тўрткўл, Элликқалъа шаҳарларида янги вокзалларнинг бинолари фойдаланишга топширилганини алоҳида айтиб ўтиш зарур.

Экспортбоп маҳсулотлар ишлаб чиқаришни ривожлантириш, хусусан, биз учун анъанавий бўлмаган янги маҳсулот турларини экспорт қилиш ҳажмини кенгайтиришга катта эътибор берилмоқда.

Биргина 2001 йилнинг ўзида биз бир қанча улкан инвестиция лойиҳаларини амалга оширишга муваффақ бўлдик. Полиэтилен ва суюлтирилган газ ишлаб чиқарадиган, умумий қиймати 1 миллиард АҚШ долларига тенг бўлган Шўртан газ-кимё мажмуини барпо этиш, Қизилқум фосфорит комбинатининг биринчи навбатини ишга тушириш шулар жумласидандир.

Шунингдек, ўтган йили Тошкентда йўловчи ташувчи вагонларни таъмирлайдиган завод иш бошлади, Фарғонадаги хлорат натрий ва хлорат магний дефолианти ишлаб чиқарадиган "Азот" ишлаб чиқариш бирлашмасини реконструкция қилиш ишлари тугалланди.

Хорижий шериклар билан қўшма корхоналар барпо этиш дастури доирасида 2001 йил мобайнида мамлакатимизнинг барча минтақаларида чет эл сармояси иштирокида 90 та янги корхона ташкил этилди.

Экспорт қилинаётган маҳсулотлар қаторига тиббий шиша идишлар, қишлоқ хўжалик техникасининг янги турлари, кабель-ўтказгич каби янги маҳсулотлар қўшилди. Четга сотилаётган тўқимачилик ва полиграфия маҳсулотларининг турлари янада кўпайди.

Ўтган давр мобайнида **маҳаллий хомашё асосида** ишлайдиган, импорт маҳсулотларининг ўрнини босадиган ишлаб чиқаришни йўлга қўйиш борасида ҳам муайян натижалар қўлга киритилди. Жумладан, Фарғонадаги фуран бирикмалари заводи ва Янгийўлдаги целлюлоза-қоғоз фабрикасида линтни қайта ишлаш ҳамда целлюлоза ишлаб чиқариш қувватлари ишга туширилди.

"Навоийазот" ишлаб чиқариш бирлашмасида каустик сода, суюқ хлор, тузли кислота каби маҳсулотларни тайёрлашга мўлжалланган қувватларни барпо этиш бўйича лойиҳа ишлари ниҳоясига етди.

Пайвандлаш электродлари ва тиббий гигиена воситаларини ишлаб чиқариш ташкил этилди. Базальтдан олинадиган ўта ингичка тола, лакбўёқ маҳсулотлари, ўтга чидамли ғишт ва шу каби зарур маҳсулотларни ўзимизда ишлаб чиқариш бошланди.

Автомобилсозлик саноатида, қишлоқ хўжалик техникаси ишлаб чиқариш ва бошқа соҳаларда маҳаллийлаштириш дастурини амалга оширишга катта эътибор берилмоқда.

Маҳаллий минерал ва хомашё ресурсларини чуқур қайта ишлашга асосланган ҳолда янги маҳсулотлар ишлаб чиқариш кенг ўзлаштирилмоқда.

2001 йилда мамлакатимизда етиштирилган пахта толасини қайта ишловчи, энг замонавий ускуна ва технологиялар билан жиҳозланган "Кабул-Фарғона", "Чиноз тўқимачи" каби янги қўшма корхоналар ишга туширилди.

Бу ўринда шуни қайд этиш лозимки, агар 1991 йили республикамизда пахта толасини қайта ишлаш 12 фоизни ташкил этган бўлса, эндиликда бу рақам 24 фоизга етди.

Пахта толаси ва ипак хомашёларидан энг мукаммал технология асосида тайёрланган калава, ип, пахта ва шойи газламаларини экспорт қилиш ҳажмлари анча ошди.

Табиийки, хорижий инвестицияларни жалб этмай туриб, ишлаб чиқаришга киритилган капитал маблағлар ҳажмини оширмай туриб, бундай ўзгаришларга эришиб бўлмайди. Жумладан, ўтган йили ана шу сармоялар улуши 62 фоиздан зиёд даражани ташкил этди.

Шуни айтишим зарурки, жорий 2002 йилда республика иқтисодиётини инвестициялаш ҳажми ялпи ички маҳсулотга нисбатан 24,5 фоизни ташкил этади. Капитал маблағлар таркибида хорижий инвестициялар ҳиссаси кўпайиб, у жами инвестицияларнинг 30 фоизига ёки 1 миллиард АҚШ долларига тўғри келади.

Ўтган йилнинг тўртинчи муҳим хусусияти — бу кичик ва ўрта тадбиркорликнинг ривожланиш суръатлари янада тезлашгани билан боғлиқдир.

Кичик ва ўрта бизнеснинг, фермер хўжаликларининг қонунчилик ҳамда ҳуқуқий-меъёрий асослари анча мустаҳкамланди ва такомиллашди. Кичик ва ўрта бизнес субъектларини рўйхатга олишнинг соддалаштирилган тартиблари жорий этилди.

Тадбиркорлар учун солиққа тортиш, бухгалтерия ҳисоби ва статистик ҳисоботлар топшириш тизими соддалаштирилди ва бир хил ҳолатга келтирилди. Кичик ва ўрта бизнес корхоналарининг маҳсулотларини экспорт қилиш ҳажмини оширишга қаратилган қулай шарт-шароитлар яратилди.

Тадбиркорлар ҳуқуқини ҳимоя қилиш бўйича чора-тадбирлар кучайтирилгани натижасида назорат ва ҳуқуқни муҳофаза қилувчи органлар томонидан ўтказиладиган текширишлар сони анча камайди.

Имтиёзли ва микрокредитлар бериш ҳамда бошланғич капитални шакллантириш учун маблағ ажратиш йўли билан кичик ва ўрта бизнес субъектларини молиявий қўллаб-қувватлаш миқёслари кенгайтирилди.

Кичик ва ўрта бизнес субъектларига берилган кредитлар ҳажми ўтган йилнинг ўзида 2,4 мартадан кўпроқ ошди. Буларнинг 70 фоизга яқини ўрта ва узоқ муддатли кредитлардир. Тадбиркор ва фермерларга берилган микрокредитлар ҳажми эса 27 миллиард сўмдан зиёд бўлди.

Кичик ва ўрта бизнес вакилларининг моддий-хомашё ресурсларидан фойдаланиш имкониятлари кенгайтирилди, улар томонидан ишлаб чиқарилган маҳсулотларни товар-хомашё биржаларида сотиш ҳажми ошиб бормоқда.

Натижада кичик ва ўрта бизнеснинг ялпи ички маҳсулотдаги ҳиссаси ўсиб, у ҳозирги кунда 24,5 фоизни ташкил этмоқда.

Шуни алоҳида таъкидлаш лозимки, бугун мамлакат иқтисодиётида банд бўлган аҳолининг 53 фоиздан кўпроғи кичик ва ўрта тадбиркорлик соҳасида меҳнат қилмоқда.

Лекин, бу ерда ўтирган барча раҳбарларни огоҳлантириб айтмоқчиманки, бундан бошимиз айланиб, мағрурланиб кетмаслигимиз керак. Бу соҳада ҳали жуда кўп муаммолар бор, уларни ҳал этиш учун белни маҳкам боғлаб, қаттиқ меҳнат қилишга тўғри келади.

Бешинчидан, қишлоқ хўжалигида ислоҳотларни амалга ошириш борасида ҳам ижобий силжишлар кўзга ташланмоқда.

Ўтган йилда ҳам қишлоқ хўжалик кооперативлари, яъни ширкатларни шакллантириш ишлари давом эттирилди. Бундай хўжаликларнинг аъзолари мулк пайларига эга бўлдилар. Зарар кўриб ишлайдиган ва кам самарали хўжаликлар негизида фермер хўжаликлари ташкил этишга алоҳида аҳамият берилди.

(Давоми 2,3-бетда)

ИҚТИСОДИЁТНИ ЭРКИНЛАШТИРИШ, РЕСУРСЛАРДАН ТЕЖАМКОРЛИК БИЛАН ФОЙДАЛАНИШ — БОШ ЙЎЛИМИЗ

(Давоми. Боши 1-бетда)

2002 йилнинг 1 январигача жами 1 минг 900 та хўжалик, шу жумладан, 2001 йилнинг ўзида 112 та хўжалик ширкатларга айлантирилди. Ҳозирги вақтда 1 миллион 400 минг киши ширкат аъзоси бўлди. Ўтган йили 52 та қишлоқ хўжалик корхонаси негизида танлов асосида 3 минг 400 фермер хўжалиги ташкил этилди.

Мамлакатимиздаги жами фермер хўжаликларининг сони эса 55 минг 400 тага етди.

Хўжаликлар билан тайёрловчи ва қайта ишловчи корхоналар ўртасидаги муносабатлар ва ҳисоб-китоблар тизими тубдан ўзгармоқда. Мулк шаклидан қатъи назар, барча қишлоқ хўжалик корхоналарида молия-ҳисоб марказлари ташкил этилиб, харажатларни ҳисобга олиш ва назорат қилишнинг чек тизими асосида иш олиб борилмоқда.

Ҳисобот йилида қишлоқ хўжалик маҳсулоти ишлаб чиқарувчи субъектларни молиявий соғломлаштириш бўйича жиддий чоралар амалга оширилди.

Қишлоқ хўжалигини иш самарадорлиги юқори бўлган, замонавий техника воситалари билан лизинг асосида таъминлаш тизимининг жорий этилиши олдинга ташланган муҳим қадам бўлди. Тўғри, лизинг тизимини қўллаш кўлами ҳозирча унчалик кенг эмас, лекин шу нарса аниқки, қишлоқ меҳнаткашларини техника билан таъминлашнинг бу усули катта истиқболга эга.

Олтинчидан, 2001 йили биз ташқи иқтисодий фаолият ва валюта сиёсатини янада эркинлаштириш муаммоларини ҳал қилишда сезиларли натижаларга эришдик.

Экспорт контрактларини расмийлаштириш тартиблари соддалаштирилди. Кичик ва ўрта бизнеснинг барча субъектлари рўйхатдан ўтган кунидан бошлаб бевосита ташқи иқтисодий фаолият қатнашчиси ҳисобланади. Улар учун экспорт қилинадиган маҳсулотдан келадиган валюта тушумининг 50 фоизини сотиш мажбурияти бекор қилинди.

2001 йилда валюта сиёсатида, уни янада эркинлаштириш борасида жиддий ўзгаришлар рўй берди.

Валюта алмашув курсларини унификация қилиш ишлари босқичма-босқич давом этмоқда. Бугун ички валюта бозоридаги барча операциялар, хорижий валютага бўлган талаб ва таклифдан келиб чиққан ҳолда, эркин алмашув курси бўйича амалга оширилмоқда.

Ички валюта бозори анча мустаҳкамланиб, унда амалга ошириладиган барча операциялар ва механизмлар тизими сезиларли равишда ўзгарди. Банклараро валюта савдоси сессиялари тизими ташкил этилиб, республика валюта фонди тугатилди. Марказий банкнинг квоталаштириш ва лицензиялар бериш тартиби бекор қилинди. Шунингдек, республикага нақд валюта олиб киришда қўлланиладиган бир фоизли йиғим олиш амалдаги қоидалардан олиб ташланди.

Бугунги кунда барча валюта операциялари фақат ваколатли банклар томонидан амалга оширилмоқда ва бу банклар биржадан ташқари валюта бозорида асосий бўғинга айланиб бормоқда.

Банклараро валюта савдо сессиялари ошкоралик ҳамда очиқлик тамойилларига асосланган ҳолда ҳар куни ўтказиб келинмоқда.

Деярли барча ваколатли банкларга валюта алмаштириш операцияларини бажариш ҳуқуқи берилган. Бугунги кунда ваколатли банкларнинг 1 минг 21 та алмаштириш шохобчалари валюта алмаштириш операцияларини бажармоқда.

Бир сўз билан айтганда, сўнгги йилнинг ўзида жорий операциялар бўйича миллий валютанинг эркин конвертациясини таъминлаш юзасидан салмоқли қадамлар қўйилди. Бу ишларни 2002 йилда албатта охирига етказишимиз зарур.

Яна шуни мамнуният билан таъкидламоқчиманки, кейинги вақтларда бизнинг халқаро молия ташкилотлари билан муносабатларимиз сифат жиҳатидан ўзгариб бормоқда. Икки томонлама муносабатларни келгуси йилларда янада ривожлантириш мақсадида ўзаро келишилган ҳамкорлик стратегияси ишлаб чиқилиб, бу борада мустаҳкам пойдевор қўйилди.

Ўзбекистон Республикаси **Ҳукуматининг** Халқаро валюта фонди билан келишган ҳолда 2002 йилнинг биринчи ярмига мўлжалланган иқтисодий ва молиявий сиёсати бўйича Меморандумининг ишлаб чиқилгани ва кучга киритилгани ушбу ҳамкорликнинг яққол самарасидир.

Мазкур Меморандумнинг кўпгина қоидалари бугунги кундаёқ амалга оширилмоқда. Бироқ бу борада жорий йил давомида қилинадиган ишлар ҳам кўп.

Ҳурматли дўстлар!

Жорий йилдаги иқтисодий стратегиямизнинг асосий маъно-мазмунини белгилайдиган давлат бюджетининг муҳим макроиқтисодий кўрсаткичлари ва йўналишлари Олий Мажлиснинг еттинчи сессиясида кенг муҳокама этилгани ва маъқулланганидан барчангиз яхши хабардорсиз.

Биз бугун ўтган йил якунларидан келиб чиқиб, 2002 йил давомида асосий эътиборимизни қаратишимиз лозим бўлган энг муҳим вазифаларни яна бир бор аниқлаб олишимиз керак.

Шу нуқтаи назардан қараганда, 2002 йилда биз, аввало, қандай устувор масалаларга эътиборимизни қаратишимиз даркор?

Биринчилар қаторида иқтисодиётимиздаги макроиқтисодий барқарорликни таъминлаш, инфляция даражасини сезиларли равишда пасайтириш ҳамда қатъий молия ва кредит сиёсатини ўтказиш биз учун ғоят муҳим аҳамиятга эга.

Бизнинг энг муҳим стратегик вазифамиз халқ хўжалиги тармоқлари ва корхоналарни модернизация қилиш ва техник жиҳатдан қайта жиҳозлаш асосида экспорт товарлари ишлаб чиқаришни жадал ривожлантириш, иқтисодиётимиздаги таркибий ўзгаришларни янада чуқурлаштиришдан иборат эканлигини унутмаслигимиз керак.

2002 йил **мулкни давлат тасарруфидан чиқариш ва хусусийлаштириш** масаласини ҳал қилишда кескин бурилиш йили бўлиши зарур. Бунинг учун сон кетидан қувмасдан, ишни хусусийлаштириш дастурига кирган конкрет йирик корхоналардан, биринчи навбатда, алоҳида лойиҳалар бўйича хусусийлаштириладиган, аввало, хорижий инвесторларга тўла сотилиши мўлжалланган корхоналардан бошлаш лозим.

Айтиш керакки, бу борада ҳали ечилмаган талай муаммолар мавжуд. Шундай экан, бу ишга жалб этилган, молия соҳасини чуқур биладиган хорижлик маслаҳатчилар билан кенг ва фаол иш олиб бориш даркор.

Шу жумладан, бир неча йиллардан буён сотолмаётган акциялар пакетларини ҳамда инвесторларнинг эътиборини ҳозиргача ўзига тортмаётган объектлар бўйича аҳволни атрофлича ўрганиб, тегишли чора-тадбирлар ва таклифларни тез кунларда кўриб чиқишимиз керак.

Ана шундай акциялар пакетлари ва бутун бошли объектларни, инвестор ўз зиммасига аниқ инвестицион мажбуриятлар олган тақдирда, маълум муддатдан кейин сотиб олиш шарти билан уларнинг бошқарувига бериш тажрибасини янада кенгроқ қўллаш лозим.

Бир сўз билан айтганда, мулк шаклини ўзгартириш масалаларига ҳар томонлама ўйлаб ёндашиш даркор.

Пахта тозалаш, кимё ва мебель саноати, энергетика, темир йўл ва автомобиль транспорти, капитал қурилиш ва коммунал хўжалик каби тармоқларни **монополиядан чиқариш бўйича бошлаган ишларимизни мантиқий ниҳоясига етказиш,** рақобатни ривожлантириш учун зарур бўлган шарт-шароитларни яратиш керак.

Жорий йилда **солиқ ва бюджет соҳаларини ислоҳ этиш,** республика ва маҳаллий бюджетлар ўртасидаги муносабатларни такомиллаштириш, бюджетдан ташқари фондлар ролини ошириш борасидаги ишлар давом эттирилади.

Биз бундан буён ҳам солиқлар миқдорини камайтириш сиёсатини изчиллик билан олиб боришимиз керак. Айни вақтда солиқларнинг рағбатлантирувчи роли ошиб бориши, бу жараён айниқса табиий ва минерал-хомашё ресурсларидан фойдаланиш борасида кучайиши керак.

Шу ўринда айтиб ўтиш жоизки, солиқлар қанчалик паст даражада бўлмасин, ҳеч кимга, ҳеч қачон ва ҳеч қаерда ёққан эмас. Муҳими, солиқлар асосли, барқарор, мослашувчан бўлиши, маҳсулот ишлаб чиқарувчининг қўлини боғлаб қўймаслиги, чўчитиб юбормаслиги, аксинча, уни рағбатлантириши зарур. Солиқлар корхоналарнинг тадбиркорлиги ва ташаббускорлигини ҳар томонлама рағбатлантириши лозим.

2002 йилга мўлжалланган иқтисодий стратегиямизнинг ўта муҳим аҳамиятга эга бўлган, ҳал қилувчи масаласи шундан иборатки, биз валюта сиёсатини янада эркинлаштириш, унинг алмашув курсини унификация қилиш, жорий операциялар бўйича эркин конвертация қилинишини таъминлашимиз зарур. Табиийки, бу ишларнинг барчасини, тўлов балансимизни мустаҳкамлаб, олтин-валюта захираларимизни сақлаган ҳолда амалга ошириш даркор.

Шу билан бирга, **ташқи иқтисодий сиёсатни эркинлаштириш бўйича,** божхона тўловларини амалга ошириш тартибларини янада енгиллаштириш ва уларни соддалаштириш бўйича, экспорт салоҳиятини кенгайтиришни рағбатлантириш бўйича бошлаган ишларимизни изчил давом эттириш лозим. Мамлакатимизда ишлаб чиқарилаётган маҳсулотларнинг халқаро талабларга мувофиқлигини сертификациялаш соҳасидаги ишларни жадаллаштириш зарур.

Ижтимоий масалаларга устувор аҳамият бериш, бу борада фаол, энг муҳими, кучли ва самарали сиёсат олиб бориш ҳамиша бизнинг диққат марказимизда бўлиб келган ва бундан буён ҳам шундай бўлиб қолади, албатта.

Бу — бутун сиёсатимизнинг, ўтказилаётган ислоҳотларнинг барча босқичларида доимий ва изчил амалга оширилиши лозим бўлган асосий йўналиш бўлиб қолиши керак.

Маълумки, бу борада ҳукумат томонидан бир қатор муҳим ижтимоий дастурлар қабул қилинди. Уларни бажариш билан боғлиқ вазифаларнинг катта қисми 2002 йилга тўғри келади. Бу, авваламбор, 2002-2003 йилларда аҳолининг ижтимоий ҳимояга муҳтож қатламларини аниқ йўналтирилган тарзда қўллаб-қувватлаш дастури ҳамда Қарияларни қадрлаш йили бўйича қабул қилинган давлат дастуридир.

Бу дастурлар, аввало, кекса авлод вакилларига бўлган ғамхўрлик ва эътиборни кучайтиришга, ёши улуғ инсонлар ва аҳолининг ҳимояга муҳтож қатламларини давлат ва жамият томонидан моддий-маънавий жиҳатдан қўллаб-қувватлашга қаратилган. Бинобарин, улар тўлиқ ҳажмда амалга оширилиши зарур.

Бу дастурларда кўзда тутилган вазифаларнинг бажарилиши пировард натижада аҳолимиз, айниқса, ҳар бир пенсионер, барча отахон ва онахонларимизнинг яшаш шароити, саломатлиги ва кайфиятига ижобий таъсир кўрсатишига эришмоғимиз керак.

Мен ушбу дастурий тадбирларни бажариш барчамизнинг виждоний бурчимиз эканини, бу борадаги масъулият шахсан Қорақалпоғистон Республикаси Вазирлар Кенгашининг раиси, вилоятлар, шаҳарлар ва туманлар ҳокимлари, вазирликлар, идоралар, хўжалик бирлашмалари, нодавлат ва жамоат ташкилотларининг раҳбарлари зиммасига юклатилганини яна бир бор эслатиб ўтмоқчиман.

Бу дастурларнинг қандай ижро этилаётганини Вазирлар Маҳкамасининг биринчи ярим йиллик якунларига бағишланган мажлисида кўриб чиқиш керак.

Шу ўринда яна бир муҳим масала хусусида тўхталиб ўтмоқчиман. У ҳам бўлса, туғилаётган болалар ва аёллар соғлиғини ҳимоя қилиш билан бевосита боғлиқ бўлган қўшимча чора-тадбирларни амалга ошириш масаласидир. Бу ҳақда 2002 йил 25 январда Вазирлар Маҳкамаси махсус қарор қабул қилганидан хабардорсиз.

Гап, бир қарашда жуда оддий бўлиб туюладиган, аслида эса ўта муҳим аҳамиятга молик бўлган **“соғлом она — соғлом фарзанд”** деган ҳаётий масала хусусида бормоқда. Нафақат соғлом ва барқарор оилани шакллантириш, балки бутун жамиятимизда соғлом муҳит барпо этиш, халқимизнинг фаровон турмуши ва келажагини таъминлаш ҳам ушбу масаланинг қандай ҳал этилиши билан чамбарчас боғлиқдир.

Муҳтарам йиғилиш қатнашчилари!

Мамлакатимиз иқтисодий ва ижтимоий тараққиётининг 2002 йилга мўлжалланган муҳим устувор вазифаларини аниқлар эканмиз, биз Иккинчи чақириқ Олий Мажлиснинг биринчи сессияси қарорларида, “Жамиятнинг сиёсий, иқтисодий ва маънавий соҳаларида ислоҳотларни эркинлаштириш ва чуқурлаштириш, мамлакат хавфсизлигини таъминлаш бўйича дастурларни амалга ошириш борасидаги чора-тадбирлар тўғрисида” 2000 йил 2 июнда қабул қилинган Фармонда ҳамда Халқаро валюта фонди билан келишилган иқтисодий ва молиявий сиёсат масалалари бўйича Меморандумда кўзда тутилган дастурий мақсадлардан келиб чиқамиз.

Бошқача айтганда, мустақиллигимизнинг биринчи кунларидан бошланган йўналишларни, яъни ҳаётимизнинг барча соҳа ва жабҳаларини демократик қадриятлар ва талаблар асосида модернизациялаштириш — янгилаш борасидаги ҳаракатларимизни бош йўлимиз, деб қабул қилишимиз ва қатъият билан давом эттиришимиз зарур.

Бу вазифаларни бажариш биздан барча куч ва имкониятларимизни, кенг маънода бутун салоҳиятимизни тўла сафарбар этишни талаб қилади.

Ҳеч шубҳасиз, бу эзгу мақсадларни амалга ошириш йўлида, авваламбор, барча-барча муаммолар қаторида муҳим бир масалага алоҳида эътиборимизни қаратишга бизни бугун ҳаётнинг ўзи мажбур қилмоқда.

Гап, аввало, мамлакатимизнинг улкан моддий ва табиий ресурсларидан тежаб-тергаб, самарали ва оқилона фойдаланиш устида бормоқда.

Гап, биринчи галда, табиатнинг бебаҳо неъмати — халқимизнинг бойлиги бўлмиш экин экиладиган ерлардан, суғориш ва ичимлик сувидан, ёқилғи-энергетика, минерал-хомашё ва бошқа ресурслардан тўғри ва асраб-авайлаб фойдаланиш ҳақида бормоқда.

Юртимизга ташриф буюрган, бизнинг ресурсларни тежаш масаласига бўлган бепарво муносабатимизни кўрган чет эллик ҳамкорларимизнинг “Сизлар дунёнинг энг бой мамлакатида яшар экансиз” деганига кўп бор гувоҳ бўламиз. Уларнинг бу борада нечоғли ҳақ эканликларини инкор этиб бўлмайди. Чунки улар ҳатто энг бой ва гуллаб-яшнаётган мамлакатлар ҳам ресурсларга нисбатан бу қадар масъулиятсизликка, бу қадар исрофгарчиликка йўл қўймаслигини яхши билишади.

Айниқса, фақат ўзини, бугунги кунини эмас, келгуси авлодларини ҳам ўйлайдиган мамлакатлар бундай ҳолатга асло йўл қўймайди.

Мисол учун, **энг бебаҳо бойлигимиз** — ердан фойдаланишни олайлик. Шу нарса барчамизга яхши маълум бўлиши керакки, биздаги ўта оғир сув тақчиллиги шароитида Ўзбекистон ерларининг фақатгина 10 фоизидан қишлоқ хўжалиги маҳсулотларини етиштириш мақсадларида фойдаланиш мумкин. Мамлакатимиз аҳолиси асосий қисмининг даромади ва фаровонлиги мана шу ердан самарали фойдалана олишимизга, унинг ҳосилдорлигини қай даражада сақлаб туришимизга боғлиқ эканини англаган ҳолда бу муаммо нақадар муҳим эканини тушунишимиз қийин эмас, деб ўйлайман.

Сўнгги пайтларда ўтказилган текширувлар натижасида ердан фойдаланиш масаласида тоқат қилиб бўлмайдиган хўжасизлик фактлари, ер ҳақидаги қонунчиликни қўпол равишда бузиш ҳолатлари аниқланди.

Қанчадан-қанча ерлар, энг аввало, суғориладиган экинзорлар қишлоқ хўжалик оборотидан чиқиб кетмоқда. Кўплаб дала майдонлари ҳар йили турли баҳонаю сабаблар билан экилмай қолмоқда. Ер майдонларидан белгиланган мақсадларга зид равишда ўзбошимчалик билан фойдаланиш ҳолатлари, минг афсуски, ҳар қадамда учраб турибди.

Бизни боқадиган, ризқ-рўзимиз манбаи бўлган ерга нисбатан бундай ноинсофларча муносабат қандай нохуш оқибатларга олиб келишини англаш учун, ўйлайманки, мутахассис бўлиш шарт эмас. Бунинг устига, қанча-қанча ерларни шўр босаётганини, кўп майдонлар зах ерларга, ботқоққа айланиб бораётганини барчамиз яхши биламиз.

Айниқса, Жиззах, Самарқанд, Сирдарё, Наманган ва бошқа вилоятларда ҳам ердан хўжасизларча фойдаланиш ҳолатлари кўплаб содир бўлмоқда.

Ерни ўзбошимчалик билан эгаллаб олиш ва ундан қонунга хилоф тарзда фойдаланиш фактлари Сурхондарё, Жиззах, Сирдарё ва Тошкент вилоятларида кўплаб учрайди. Тошкент вилоятида яқинда ўтказилган биргина текширув чоғида ерни қонунсиз равишда эгаллаб олиш билан боғлиқ 13 та ҳолат аниқлангани ҳам бу борада муаммолар етарли эканини кўрсатиб турибди.

Мана шундай нохуш, бемаза аҳволни тасдиқлайдиган баъзи бир мисолларни келтириб ўтмоқчиман.

2001 йил якунларига кўра, республика бўйича 120 минг 500 гектар ерда пахта ҳосилдорлиги ўртача 10 центнердан, 104 минг 500 гектар ерда эса 15 центнердан ошмади.

Бошқача айтганда, тахминан 250 минг гектар суғориладиган ерда пахтачилик соҳасида қилинган деҳқончилик ҳеч қандай самара бермасдан, фақатгина зарар келтирмоқда. Шу жумладан, бундай ерларнинг тахминан 90 минг гектари Сирдарё вилояти, 53 минг гектари Қорақалпоғистон Республикасига тўғри келади. Агар ғаллачилик соҳасини ҳам қўшиб ҳисобласак, бундай ерларнинг ҳажми 320 минг гектардан ортади.

Ердан хўжасизларча ва самарасиз фойдаланиш оқибатида 41 минг 500 гектар майдондаги бошоқли дон экинларининг ҳосилдорлиги 15 центнерни, 25 минг 400 гектар ерда эса атиги 10 центнерни ташкил этди.

Пахта ҳосилдорлиги Самарқанд вилоятининг Гўзалкент тумани хўжаликларида 13,2 центнер, Пайариқ туманида 10,2 центнер, Челак туманида 8,3 центнер, Жиззах вилоятининг Зомин туманида 8,6 центнер, Зарбдор туманида 11,9 центнер, Сурхондарё вилоятининг Шеробод туманида эса бор-йўғи 18,8 центнер даражасида бўлганига нима деб баҳо бериш мумкин?

Эътибор беринг, Самарқанд вилоятининг Нарпай туманида пахта ҳосилдорлиги гектар бошига 26,5 центнерни ташкил этган бўлса, ер ва иқлим шароитлари, минерал ўғитлар ҳамда бошқа моддий-техник ресурслар билан таъминланиш даражаси бир хил бўлган **Каттақўрғон туманида** бу кўрсаткич бор-йўғи 18,7 центнерни ташкил этди.

Ёки Наманган вилоятининг **Мингбулоқ тумани** хўжаликлари ҳар гектар ер ҳисобига 16,1 центнер ҳосил олган бўлса, тупроқ ва иқлим хусусиятлари бир хил бўлган, сув ва бошқа моддий-техник ресурслар билан таъминланиш жиҳатидан ҳам бир хил шароитга эга бўлган Фарғона вилоятининг Ёзёвон, Андижон вилоятининг Улуғнор туманлари хўжаликлари тегишлича гектарига 28,7 ва 20,5 центнердан хирмон кўтариб, шартнома мажбуриятларини бажардилар.

2001 йили республика бўйича 41 минг 500 гектар экин майдонидан ер тўғрисидаги қонунчилик талабларини бузган тарзда фойдаланиш ҳолатлари аниқланди. Ер ресурслари бўйича Давлат қўмитаси томонидан ўтказилган текшириш натижаларига кўра, Самарқанд, Навоий, Тошкент, Сирдарё ва Жиззах вилоятларида 2 минг гектар ерга қонунга хилоф равишда ерёнғоқ, шоли, полиз ва бошқа экинлар экилгани маълум бўлди.

Сирдарё вилоятида 560 гектар ерга пахта ўрнига полиз ва бошқа экинлар экилгани, статистик ҳисобот бузиб кўрсатилгани ҳамда 80 гектар майдон ўзлаштирилди, деб сохта ҳужжатлар расмийлаштирилганини қандай баҳолаш керак?

Жиззах вилоятининг Зарбдор туманидаги 18 та хўжаликда чигит экиш майдонларига салкам 3 минг гектар, жумладан, шу туманнинг “Нурафшон” хўжалигида 250 гектар, “Шарқ юлдузи” хўжалигида эса 580 гектар майдон статистик ҳисоботларга қўшиб ёзилган.

Арнасой туманидаги бир қанча фермер хўжаликлари ҳам пахта экишга мўлжалланган ерлардан бошқа мақсадларда фойдаланганлар. Жумладан, “Нушкент” фермер хўжалиги белгиланган 106 гектар ўрнига 51 гектар, “Ҳасан” фермер хўжалиги эса 45 гектар ўрнига 24 гектар ерга пахта эккан. Қўшиб ёзилган ерларга эса шахсий бойлик орттириш мақсадида бошқа экинлар экилган.

2001 йилдаги кескин сув тақчиллиги шароитида Навоий вилоятида 60 гектар ерга, Наманган вилоятида 2 минг 300 гектар ерга, Самарқанд вилоятида 160 гектар ерга, Фарғона вилоятида эса 1 минг 900 гектар ерга ўзбошимчалик билан шоли экилган. Натижада 156 миллион куб метр суғоришга мўлжалланган сув белгиланган лимитдан ортиқча ишлатилган.

Айрим туманлар ва хўжаликлар раҳбарлари томонидан ўзининг шахсий ғаразли манфаатини кўзлаб, суғориладиган ерларни талон-тарож қилиш, қонунга хилоф равишда сотиш ёки ижарага бериш каби кўплаб ҳолатлар аниқланди.

Бундай фактлар Сирдарё, Жиззах, Самарқанд ва Тошкент вилоятларида, айниқса, кўп учрайди.

Бошқа вилоятлардан ҳам шундай мисолларни кўп-кўп келтириш мумкин.

Бизнинг яна бир бебаҳо бойлигимиз — сув эканини ҳаммамиз яхши биламиз. Буни сўнгги икки-уч йил давомида мамлакатимиз бошига тушган, қишлоқ хўжалигига, бутун иқтисодиётимизга жуда катта зарар келтирган қурғоқчилик даврида айниқса яққол ҳис этдик.

Шунинг учун ҳам ерларни суғоришга яроқли сувдан тежаб-тергаб, самарали фойдаланишга, суғориш ва ирригациянинг замонавий тизимларини жорий қилишга, сувдан фойдаланиш интизомини кучайтиришга, бу борада яхши натижаларга эришаётганларни эса рағбатлантиришга қаратилган чора-тадбирларни белгилаш ниҳоятда зарур эканини ва бу масала орқага суриб бўлмайдиган муаммога айланиб бораётганини тушуниш мушкул эмас.

Айни пайтда сувдан хўжасизларча, айтиш лозимки, жинояткорона, назоратсиз фойдаланиш билан боғлиқ ҳар бир конкрет ҳолатга, суғоришга яроқли сувни коллектор-дренаж тармоқларига оқизиб юбориш фактларига қатъийлик билан барҳам беришимиз лозим.

Энди, ўзингиз айтинг, азиз биродарлар, ҳар томчи сув олтинга тенг бўлиб турган бир пайтда кўплаб вилоятларда сувдан фойдаланиш коэффициенти тушиб кетганлигини нима билан изоҳлаш мумкин?

Бухоро, Навоий, Сурхондарё, Наманган каби бир қатор вилоятларда содир бўлаётган бундай салбий ҳолатларнинг сабабларини чуқур синчиклаб ўрганиш ва тегишли чоралар кўриш шарт, деб ҳисоблайман.

Алоҳида эътиборимизни талаб қиладиган яна бир масала борки, у ҳам бўлса **ичимлик сувни тежаш** масаласидир. Яқин йиллар ичидаёқ бу масала энг кескин муаммолардан бирига айланиши, ичимлик суви эса энг ноёб ва қимматбаҳо табиий ресурс бўлиб қолиши мумкин.

Биз ҳозирнинг ўзидаёқ бутун-бутун минтақаларда, хусусан, Қорақалпоғистон, Хоразм, Бухоро вилоятларида, Қашқадарё, Навоий, Жиззах вилоятларининг айрим туманларида сифатли ичимлик сув таъминоти билан боғлиқ муаммоларга дуч келмоқдамиз.

Айни пайтда, қатор ҳудудлар сифатли ичимлик сувига катта эҳтиёж сезаётганига қарамай, сувни исроф қилиш ва ундан назоратсиз фойдаланиш ҳолатлари ҳам кўп.

Бу масала ўрганилганда, аҳоли томонидан сув сарфлашнинг амалдаги миқдори белгиланган меъёрлардан 2-3 баробар ортиқ экани аён бўлди.

Корхоналарда, автомобиль ювиш шохобчаларида ичимлик сувдан техник мақсадларда фойдаланиш каби бемаъни одатларга ҳанузгача чек қўйилмаяпти. Бундан ташқари, айрим шаҳарлар ва туман марказларида суғориш шохобчалари йўқлиги, мавжуд ариқларнинг эса кўмиб ташлангани туфайли ёз мавсумида аҳоли водопровод сувидан суғориш мақсадлари учун фойдаланмоқда.

Шу билан бирга, ичимлик суви сарфланишини ҳисобга олувчи мосламаларни — ўлчагичларни ўрнатиш ишлари мутлақо қониқарсиз аҳволда.

Бу муҳим ишга бўлган бундай лоқайд муносабатга асло тоқат қилиб бўлмайди. Бу масалани қисман ўрганиш шуни кўрсатдики, 2002 йилнинг 1 январь ҳолатига кўра, Бухоро вилоятида уй-жой фондининг бор-йўғи 4 фоизи ана шундай ўлчагичлар билан таъминланган. Афсуски, бошқа вилоятларда, хусусан, Тошкент шаҳрида ҳам аҳвол бундан яхши эмас. “Тошвилоятсувоқава” трестига қарашли истеъмолчиларнинг атиги 3 фоизидагина ана шундай ўлчагичлар мавжуд, холос.

Энергетика ресурсларидан, биринчи галда табиий газдан фойдаланиш аҳволини ҳам мен мутлақо қониқарсиз, деб ҳисоблайман.

Ҳозирга қадар табиий газни қазиб олиш, қайта ишлаш ва етказиб беришда сезиларли техник йўқотишларга йўл қўйилмоқда. Бошқа турдаги энергетика ресурслари мавжуд бўлгани ҳолда, газдан электр энергияси ҳосил қилиш учун фойдаланилаётганини ижобий баҳолаб бўлмайди.

Шуни афсус билан айтиш керакки, истеъмолчиларнинг ўзи, энг аввало, саноат корхоналари ҳам газдан тежамкорлик билан фойдаланмаяптилар.

Газдан қонунсиз равишда фойдаланиш ва уни ўғирлаш ҳоллари кўплаб учраб турибди. Масалан, республика бўйича ўтказилган текширишлар натижасида жами 12 мингдан ортиқ теплицаларнинг қонунга хилоф равишда газ билан таъминланаётгани аниқланди. Бундай теплицаларнинг сони Самарқанд вилоятида 4250 та, Тошкентда 1500 та, Андижон вилоятида эса 1450 та эканлиги маълум бўлди.

Уй-жой фондини газ ўлчагичлар билан таъминлаш иши ҳам қониқарсиз аҳволда. Текширишлар шуни кўрсатдики, Бухоро вилоятида уй-жой фондининг 6,4 фоизи, Наманган вилоятида 5,6 фоизи ана шундай ускуналар билан таъминланган, холос. Бошқа жойларда ҳам аҳвол шундай.

Таҳлиллар шундан далолат берадики, айрим аҳоли қатламларининг табиий газдан фойдаланиш даражаси меъёрдагига нисбатан 1,5-2 баравар ортиқ. Савол туғилади — хонадонлар газдан турли миқдорда фойдаланганлари ҳолда, нега энди бунинг учун бир хил ҳақ тўланиши керак?

Электр энергиясини нега тежамаймиз? Бугун республикамиз ишлаб чиқариш корхоналарининг электр энергиясини сарф қилиш даражаси илғор Ғарб мамлакатларидаги кўрсаткичдан уч баравар ортиқ.

Катта ҳажмда электр энергияси истеъмол қиладиган кимё, тўқимачилик, машинасозлик саноатининг йирик корхоналари, қурилиш материаллари саноати ва бошқа завод-фабрикаларда энергия қуввати меъёридан ортиқча сарф бўлаётганини қандай изоҳлаш мумкин?

Бунинг сабаби шундаки, ҳали-бери бундай нуқсонларга йўл қўйган бирорта раҳбар ўз чўнтагидан бирор сўм ҳам жарима тўлагани йўқ. Ҳаммаси ўз ҳолига ташлаб қўйилган. Исрофгарчилик учун жазо берилмас экан, раҳбар ҳам, оддий ходимлар ҳам бу масалада бепарво бўлаверади.

Бу ҳолат нафақат ёқилғи-энергетика соҳасига, балки бошқа муҳим моддий ва табиий ресурслардан фойдаланишда ҳам тежамкорлик ва белгиланган меъёрларга амал қилиш масаласига тегишлидир.

Маиший соҳада, шаҳар хўжалигида электр энергиясидан оқилона фойдаланишга ҳам етарли даражада эътибор берилмаяпти. Айрим бюджет ташкилотлари ўлчагичларга эга бўлмагани сабабли фойдаланилган электр энергияси учун ўрнатилган қувват даражасида ҳақ тўламоқда.

Электр тармоғига қонунсиз равишда уланиб олиб, энергиядан бепул фойдаланиш ҳоллари ҳам, афсуски, оз эмас. Бу ишни назорат қилувчи органларнинг фаолияти эса мутлақо талабга жавоб бермайди.

Муайян товар маҳсулотларини ишлаб чиқариш ёки хизмат кўрсатиш соҳасида моддий ресурсларни тежаш тўғрисида гапирганда, шуни эътиборга олиш керакки, биз бунда фақат ресурсларни иқтисод қилишнигина назарда тутаётганимиз йўқ.

Асосий масала шундаки, моддий ресурслардан хўжасизларча, масъулиятсизлик билан фойдаланиш маҳсулотни ишлаб чиқаришга кетадиган материал ва энергия сарфининг ошишига, бу эса, ўз навбатида ана шу маҳсулот таннархининг қимматлашувига олиб келади. Товарнинг нархи ошиб кетади ва оқибатда у рақобатга бардош бера олмайди. Шу тариқа, маҳсулотларимизни жаҳон бозорига олиб чиқиш йўлидаги саъй-ҳаракатларимиз йўққа чиқади.

Бундай ҳолатларнинг олдини олиш, бу борада тартиб ўрнатиш учун қаттиқ чораларни кўриш вақти келди.

Бундай муҳим масалалар юзасидан Бош вазирнинг биринчи ўринбосари К.Тўлаганов раҳбарлигида Вазирлар Маҳкамасининг махсус комиссиясини тузиш керак. Унинг таркибига манфаатдор вазирликлар, идоралар, ҳокимликлар, текширувчи ташкилотлар ҳамда прокуратура вакилларини киритиш зарур, деб ҳисоблайман.

Мазкур комиссия тегишли ресурс турлари бўйича аҳволни ўрганиб, 2010 йилгача бўлган даврда улардан оқилона, тежаб-тергаб фойдаланиш бўйича дастур ишлаб чиқиши ва Вазирлар Маҳкамасига тақдим этиши лозим.

Бу дастурда ресурсларни тежаш технологиясини, айниқса, мелиорация ва ирригация соҳасига кенг жорий этиш, ёқилғининг бошқа муқобил турларидан фойдаланишга доир аниқ чора-тадбирлар белгиланиши, табиий, минерал-хомашё, ёқилғи-энергетика ресурсларидан хўжасизларча фойдаланганлик учун жавобгарлик кўзда тутилиши даркор.

Юқорида зикр этилган вазифаларни ҳал этишнинг ҳуқуқий асосини яратиш учун Парламентга тегишли қонун ҳужжатларини киритиш лозим бўлади.

Ресурсларни иқтисод қилиш муаммолари тўғрисида гапирганда, **молиявий ресурслар**ни тежаш, берилган кредитларнинг ўз вақтида қайтарилиши масаласига ҳам алоҳида эътибор қаратиш зарур. Кредитлардан асоссиз кечиб юбориш ёки қарз тўловларини муддатида қайтармаслик каби номақбул тажрибага мутлақо барҳам бериш керак. Акс ҳолда, биз наинки, корхоналарга молиявий ёрдам берамиз, балки айни пайтда масъулиятсиз қарз олувчиларнинг уруғи кўпайишига ҳам сабабчи бўламиз.

Бу борада ривожланган мамлакатлардагидек қатъий тартиб ўрнатиш лозим. **Агар кимдир қарз олмоқчи бўлса, марҳамат, ўз мулкини гаровга қўйиб олсин.** Агар қарзини ўз вақтида қайтара олмаса, унинг мулки банкнинг, қарз берувчининг тасарруфига ўтади. У эса ўз навбатида бу мулкни сотувга қўйиши мумкин. Мана шундагина корхона раҳбарлари кредит, яъни қарз олиш масаласига чуқур ўйлаб, масъулият билан ёндашадиган бўлади.

Марказий банк, Молия вазирлиги, Адлия вазирлиги олинган қарзларни ўз вақтида қайтарилишини таъминлайдиган қатъий чоралар ишлаб чиқиши ва уларни Вазирлар Маҳкамасига тақдим қилиши лозим. Прокуратура эса қарзларни ўз вақтида қайтармаган раҳбарларга нисбатан тегишли чоралар кўриши, керак бўлса, уларни ҳатто жиноий жавобгарликка тортиш тартибини жорий қилиши даркор.

Муҳтарам дўстлар!

Бозор ислоҳотларини чуқурлаштиришга доир энг муҳим масалалар қаторида, иқтисодиётнинг хусусий тармоғини ривожлантириш билан боғлиқ бўлган масалаларга ҳам алоҳида тўхталиб ўтмоқчиман.

Маълумки, бу тармоқни ривожлантириш учун Ўзбекистонда пухта қонунчилик асослари яратилган. Асосий Қомусимиз — Конституциямизда шахсий мулкнинг дахлсизлиги ва унинг давлат томонидан ҳимоя қилиниши белгилаб қўйилган.

Шуни мамнуният билан таъкидламоқчиманки, биз босиб ўтган мустақил тараққиёт йилларида, ислоҳотлар даврида иқтисодиётнинг хусусий сектори — тармоғи ўзининг мустаҳкам қонуний ҳуқуқларига эга бўлди.

Қатор соҳаларда, айниқса, қишлоқ хўжалигида хусусий тармоқ ишлаб чиқараётган маҳсулотлар улуши тобора ўсиб бормоқда. Ҳозирги кунда савдо ва хизмат кўрсатиш соҳаларида бу тармоқ етакчи ўринлардан бирини эгаллаб турибди. Жамиятда хусусий мулк ва мулкдорларга бўлган муносабат ҳам тубдан ўзгариб бормоқда.

Хусусий тадбиркорлик билан шуғулланишни истайдиган одамларнинг сони кундан-кунга ортиб бормоқда. 2001 йили 63 мингга яқин **корхоналар хусусий тармоқ вакиллари сифатида фаолият кўрсатди.**

Шуни ҳам айтиш керакки, деҳқон ва фермер хўжаликлари бу ҳисобга кирмайди. Биргина ўтган йили хусусий тармоқда рўйхатга олинган корхоналар сони яна 1,5 мингга кўпайди. Уларнинг ярмидан кўпроғи хизмат кўрсатиш соҳасида, ҳар олтитадан биттаси эса саноат соҳасида фаолият кўрсатмоқда.

Лекин, шу билан бирга, эътироф этиш керакки, хусусий тармоқнинг бугунги миқёслари ва аҳволи бозор муносабатларини шакллантириш талабларига ҳали тўла жавоб бера олмаяпти.

Бизнинг мақсадимиз — бу тармоқ бозор иқтисодиётини барқарор ва мунтазам ривожлантиришда етакчи ўринни эгаллаши керак.

Яна бир масалага эътиборингизни қаратмоқчиман.

Иқтисодиётимизга инвестиция жалб қилиш масаласини хорижий сармоядорлар билан муҳокама этаётганимизда уларнинг хусусий тармоққа алоҳида қизиқиш билан қарашлари бежиз эмас, албатта.

Дунёнинг кўплаб мамлакатларидаги, жумладан, Халқаро молия корпорацияси, АҚШдаги ОПИК, Германиядаги ДЕГ каби молия ташкилотларининг айнан хусусий тармоқни ривожлантириш учун инвестиция киритишга тайёр экани шундан далолат беради.

Хўш, бунинг сабаби нимада?

Бунинг сабаби жуда оддий. Хусусий тармоқни ривожлантириш давлат мулкчилигига асосланган тоталитар тузумдан хусусий мулкчилик принциплари амал қиладиган демократик жамиятга ўтиш жараёнининг узвий қисми бўлиб, ўта муҳим ва ҳал қилувчи ўрин тутишини унутмаслигимиз керак.

Айнан мулкчилик шаклининг ўзгариши иқтисодиёт ва жамият ҳаётида ортга қайтариб бўлмайдиган жараёнлар ва ўзгаришлар учун мустаҳкам замин, мустаҳкам асос яратади. Шундагина жамият ҳаётида ишлаб чиқариш ва ишлаб чиқариш муносабатларини ташкил этишнинг, меҳнатга муносабатнинг тамомила янгича тамойиллари амал қила бошлайди.

Хусусий тармоқни ривожлантиришнинг истиқболлари ҳақида гапирганда, биз, энг аввало, кичик ва ўрта корхоналарни, хусусий тадбиркорликни ривожлантиришни кўзда тутаётганимизга алоҳида эътибор қаратмоқчиман.

Тараққий топган мамлакатларнинг тажрибаси шуни кўрсатадики, хусусий тармоқ одатда кичик ва ўрта бизнес ҳамда хизмат кўрсатиш соҳаларида ривожланади. Бундай давлатларда хусусий тармоқнинг ялпи ички маҳсулотдаги улуши 50-60 фоизни ташкил этади. Меҳнат билан банд бўлган аҳолининг 65-70 фоизи эса айнан мана шу соҳада фаолият кўрсатади.

Мана энди, шу асосда тегишли хулосаларни чиқарайлик. Ўзбекистонда хусусий секторнинг улуши ялпи ички маҳсулотимизда фақатгина 35 фоизни, аҳолини иш билан таъминлашда эса атиги 30 фоизни ташкил қилади.

Агар биз аҳолимизнинг асосий қисми йирик корхоналар қуриш имконияти бўлмаган, хизмат кўрсатиш соҳаси кам ривожланган қишлоқ жойларда ва кичик шаҳарларда истиқомат қилишини инобатга оладиган бўлсак, ўз-ўзидан хусусий тармоқни ҳар томонлама ривожлантириш ва рағбатлантириш юртимизда нақадар зарур эканлигини англаб етиш қийин эмас.

Масаланинг яна бир аҳамиятли жиҳати бор. Агар биз тарихимизга назар ташлайдиган бўлсак, барча замонларда ҳам халқимизнинг дунёқараши, ўзига хос тафаккур ва турмуш тарзида хусусий тадбиркорлик билан шуғулланишга интилиш доим жуда кучли бўлганини кўрамиз.

Бизнинг минтақамизда азал-азалдан ҳунармандлик ривожланган. Тўқимачилик, миллий пойабзал тикиш, кулолчилик, амалий санъат, ганчкорлик, темирчилик, ўймакорлик билан шуғулланадиган кичик-кичик устахона ва дўконлар кўп бўлган.

Аҳолининг асосий қисми шу касб-ҳунарлар билан банд бўлиб, уларнинг маҳорати авлоддан авлодга ўтиб келган. Биз буни ёддан чиқармаслигимиз, бугунги дунё тараққиётидан келиб чиққан ҳолда уларни янги техник асосда қайта тиклашимиз лозим.

Албатта, бу борада кўпгина ишлар амалга оширилмоқда. Аммо, менинг фикримча, бу соҳага танқидий кўз билан қараб, унга қўшимча ҳуқуқий, иқтисодий ва бошқа имтиёзлар бериш масаласини яна бир бор кўриб чиқиш мақсадга мувофиқдир. Бу соҳада ишлаётган одамлар меҳнатини рағбатлантириш, улар ишлаб чиқараётган маҳсулотларни жаҳон бозорига олиб чиқишнинг янги-янги имкониятларини қидириб топишимиз даркор. Шу мақсадда Макроиқтисодиёт ва статистика вазирлиги, Адлия вазирлиги бир ой муддат ичида мамлакатда хусусий тадбиркорликни ривожлантиришнинг ҳуқуқий асосларини кенгайтиришга оид қонунчиликни мустаҳкамлаш юзасидан таклифлар киритиши лозим.

Ҳурматли мажлис қатнашчилари!

(Давоми 3-бетда)

ИҚТИСОДИЁТНИ ЭРКИНЛАШТИРИШ, РЕСУРСЛАРДАН ТЕЖАМКОРЛИК БИЛАН ФОЙДАЛАНИШ – БОШ ЙЎЛИМИЗ

(Давоми. Боши 1,2-бетларда)

Мен алоҳида диққат-эътибор талаб этадиган яна бир муҳим масала хусусида тўхталиб ўтмоқчи эдим. Бу — фермерлик фаолиятини ривожлантириш ва уни рағбатлантириш масаласидир.

Кейинги йиллар тажрибаси фермер хўжаликларини ташкил этишнинг афзалликларини яққол кўрсатмоқда. Фермер хўжаликлари мулкка эгалик ҳиссиётини англаб, ерга нисбатан тежамкорлик билан оқилона муносабатда бўлган ҳолда, кам сарф-харажат эвазига пахта ва ғалладан юқори ҳосил олаётгани, чорвачиликда маҳсулдорликни оширишга эришаётгани ҳеч кимга сир эмас.

Албатта, фермерлар орасида ҳам ҳар хил номуносиб одамлар учраб туришини ҳисобга олишимиз даркор. Лекин, ўйлайманки, бу соҳа ривожланиши билан бундай мисолларнинг тобора камайиб бориши муқаррар.

Зарар кўриб ишлаётган ва кам самарали қишлоқ хўжалик корхоналарини фермер хўжаликларига айлантириш натижаларининг таҳлили шуни кўрсатмоқдаки, бундай хўжаликларда меҳнатни ташкил этиш тобора яхшиланиб, молиявий барқарорлик мустаҳкамланиб бормоқда. Бугунги кунда етиштирилаётган бошоқли дон экинлари умумий ҳажмининг 18,5 фоизи ва пахта хомашёсининг қарийб 22 фоизи фермер хўжаликлари ҳиссасига тўғри келмоқда.

Шу сабабли биз ширкатлар ташкил этиш имконияти бўлмаган ва мақсадга мувофиқ келмайдиган жойларда фермер хўжаликларини тузиш ҳақида жиддий ўйлаб кўришимиз керак. Бу йил Сирдарё ва Фарғона вилоятлари ҳокимликларининг Меҳнатобод, Мирзаобод ва Ёзёвон туманларидаги қишлоқ хўжалик корхоналарини фермер хўжаликларига айлантириш юзасидан берган таклифлари қабул қилинди.

Бунга қадар худди шундай масала Хоразм вилояти ва Қорақалпоғистон Республикаси бўйича ҳам ҳал этилган эди. Барчамиз шу ҳақиқатни яхши тушуниб олишимиз зарурки, фермерлик, бу — фақат қишлоқ хўжалик маҳсулотлари ишлаб чиқариш ҳажмини оширишга хизмат қиладиган кучли омилгина эмас. Фермерлик, аввало, ерга эгалик қилиш, ердан фойдаланишнинг замонавий усули бўлиб, қишлоқ хўжалигида ишлаб чиқариш ва меҳнатни ташкил этишнинг янгича амалий шаклидир.

Фермерлар манфаатларини ҳимоя қиладиган кучли механизмларни ишлаб чиқиш, бу борадаги мавжуд барча ғов-тўсиқларга барҳам бериш, ушбу соҳани доимо қўллаб-қувватлаш лозим. Бунинг учун иқтисодий механизм ва рағбатлантирувчи омиллар билан бир қаторда қонун кучидан, суд ҳокимиятининг нуфузи ва қудратидан ҳам самарали фойдаланиш зарур, деб ҳисоблайман.

Фермерлар фаолиятига туман ҳокимлиги, ширкатлар раҳбарлари, турли назорат органлари ва тузилмалари томонидан қонунсиз аралашиш, такрорлаб айтаман, қонунсиз аралашишдек номаъқул ишларга бутунлай, узил-кесил чек қўйиш вақти келди.

Фермерларга механизация хизматлари бўйича кўрсатилаётган ёрдамни кенгайтириш, уларни минерал ўғит, сифатли уруғлик ва кичик технологиялар билан таъминлаш, тегишли ахборот хизмати кўрсатишни яхшилаш, лизинг хизмати билан боғлиқ масалаларни ҳал қилиш зарур.

Бу ўринда фермерлар ва улар билан шартнома имзолаган субъектлар томонидан шартнома мажбуриятларининг бажарилишини тўғри асосда ташкил этиш ўта муҳимдир. Бунда маҳсулотларнинг ўз вақтида реализация қилиниши ва улар учун ўз вақтида ҳақ тўлаш масалаларини ҳал қилиш, айниқса, катта аҳамият касб этади.

Фермерларнинг кредит ресурсларидан фойдаланиш имкониятларини кенгайтириш тўғрисида ўйлаб кўриш, бунинг учун керакли манбаларни излаб топиш зарур. Фермер ва деҳқон хўжаликларини микрокредитлар билан таъминлаш борасида Тошкент вилояти тажрибасини кенг оммалаштириш лозимлигини яна бир бор таъкидлаб ўтмоқчиман. **Микрокредитларнинг қишлоқ аҳолиси учун янги иш ўринлари, янги даромад манбалари эканлигини ҳаммамиз аниқ-равшан тушуниб олишимиз керак.**

Макроиқтисодиёт ва статистика вазирлиги, Марказий банк, Қишлоқ ва сув хўжалиги вазирлиги, Адлия вазирлиги бошқа манфаатдор вазирлик ва идоралар, тижорат банклари, Қорақалпоғистон Республикаси Вазирлар Кенгаши, вилоят ҳокимликлари билан биргаликда амалдаги қонунчиликни, фермер хўжаликларининг фаолият юритиш шароитларини атрофлича ўрганиб чиқиб, қишлоқда фермерликни янада ривожлантиришга қаратилган ҳуқуқий ва иқтисодий қулай имкониятлар яратиш юзасидан таклифлар киритсин.

Ҳурматли дўстлар!

Бизнинг доимий эътиборимизни, тинимсиз саъй-ҳаракатимизни талаб қилувчи масалалардан яна бири — иқтисодиётимизга **хорижий инвестицияларни жалб этиш масаласидир.**

Албатта, бу масалалар бизнинг доимий диққат марказимизда туради. Ҳеч муболағасиз айтиш мумкинки, мамлакатимизда бу борада тегишли шарт-шароитлар яратилган. Биз бу ишларни хорижий ҳамкорлар билан давом эттиришни ўзимизнинг асосий вазифамиз, деб биламиз.

Аммо мен бу масалада сусткашлик қилаётган, чет эллик ҳамкорлар билан етарли даражада иш олиб бормаётган корхона, соҳа, ҳудудий бошқарув органлари раҳбарларини асло тушуна олмайман.

Ҳалигача республиканинг 31 та туманида хорижий инвестициялар иштирокида бирорта ҳам корхона ташкил этилмаган. Савол туғилади — нима, бу туманларда инвесторларга тавсия этишга арзийдиган ҳеч нарса йўқми? Мен бундай фикрга қўшила олмайман. **Биз жуда бой ресурсларга эгамиз. Лекин, гап бошқа нарсада. Бизда ташаббуссиз ва масъулиятсиз раҳбарлар ҳамон кўплаб топилади.**

Хорижий инвестицияларни бевосита жалб этиш ишлари суст олиб борилмоқда. 2001 йили иқтисодиётимизга жалб этилган хорижий инвестицияларнинг умумий ҳажмидан фақат 13,4 фоизигина бевосита амалга оширилди.

Бу борада ҳали-ҳануз кўпчилик ҳукумат кафолатига эга бўлишга интилади. Э, барака топкур, ҳукуматимиз кафилликни ўзига олиб, ҳамма масалани ўзи ҳал қилиб берадиган бўлса, янги қўшма корхона ташкил этиш учун катта ақл керак эмас-ку. Буни тушуниш, наҳотки, шунчалик қийин бўлса?

Шунинг учун ҳам ишлаб чиқаришни маҳаллийлаштириш бўйича, жойлардаги мавжуд хомашё ҳисобига ишлайдиган қўшма корхоналар очиш бўйича қабул қилинган дастурларнинг бажарилишини таъминламаётган раҳбарлар олдига қатъий талаблар қўйишимиз керак. Вазирлар Маҳкамаси ўзининг биринчи ярим йиллик якунларига бағишланган йиғилишида мазкур дастурлар ижросини муҳокама қилиши ва уларни бажармаётган мутасадди шахсларга нисбатан тегишли чоралар кўриши зарур.

Ҳудудларда хорижий инвестициялар иштирокида корхоналар ташкил этишни мувофиқлаштириш бўйича идоралараро ишчи гуруҳи (Азимов) қўшма корхоналарнинг вакиллари билан биргаликда бу масалани чуқур ўрганиб чиқсин ҳамда хорижий инвестицияларни жалб қилишни рағбатлантириш ва қўшма корхоналарнинг фаолият самарадорлигини ошириш бўйича Вазирлар Маҳкамасига аниқ таклифлар киритсин.

Азиз дўстлар, биродарлар!

Бугунги кунда **кадрлар тайёрлаш соҳасини** ривожлантиришнинг аҳамияти тўғрисида ортиқча гапириб ўтиришга ҳожат йўқ, деб ўйлайман.

Бу соҳада анчагина ишлар қилинаётган бўлса-да, очиғини айтиш керакки, улар ҳали етарли эмас. Умуман олганда, бу ишлар иқтисодиётимизнинг, айниқса, тадбиркорликнинг ривожланиш миқёсларига ҳам, кичик ва ўрта бизнес, хусусий тадбиркорликка катта аҳамият берилаётган бугунги шароит талабларига ҳам ҳали бери жавоб бера олмаяпти.

Юқори малакали, замонавий билимларга эга бўлган, ҳозирги кун талаблари асосида фикрлай оладиган етук кадрларни тайёрлаш — ҳам ижтимоий-сиёсий, ҳам иқтисодий муаммоларимизни ҳал этишнинг калити ҳисобланади.

Аммо бу биринчи навбатда биз учун ўта долзарб бўлиб турган ишсизлик муаммосини ечиш имконини беради. Агар масалага чуқурроқ ёндошсак, ишсизларнинг кўпчилиги, аксарият ҳолларда, тегишли касбий тайёргарликка эга бўлмаган ёшлар эканлиги маълум бўлади.

Шу муносабат билан сизларнинг эътиборингизни **Кадрлар тайёрлаш миллий дастурининг бажарилишига** қаратмоқчиман. Хабарингиз бор, кейинги йилларда академик лицей ва касб-ҳунар коллежларининг моддий-техник базасини мустаҳкамлаш ва ривожлантиришга, таълим бўйича миллий стандартлар ва ўқув дастурларини яратишга, ўқитувчи кадрларни тайёрлаш ва қайта тайёрлашга қаратилган қатор ҳукумат қарорлари қабул қилинди.

Шунга қарамасдан, мазкур дастурнинг барча бандлари ҳам тўла бажарилаяпти, деб бўлмайди. 2001 йилда кўпгина вилоятларда академик лицей ва касб-ҳунар коллежларини қуриш ва фойдаланишга топшириш борасида оқсоқликка йўл қўйилди.

Бундай объектларни ишга тушириш айниқса Бухоро, Самарқанд, Сурхондарё, Сирдарё, Тошкент, Хоразм вилоятлари ҳамда Тошкент шаҳрида қониқарсиз аҳволда. Янги турдаги билим даргоҳларини замонавий ўқув қуроллари ва лаборатория ускуналари билан жиҳозлаш, янги дарсликлар билан таъминлаш жараёни сусткашлик билан олиб борилмоқда.

Кўпгина ўқитувчиларнинг малакаси бугунги кун талабларига жавоб бермайди, коллежлар ва лицейлар учун педагог кадрлар тайёрлаш ва қайта тайёрлаш ҳам талаб даражасида йўлга қўйилмаган.

Ёшларни касбий йўналтиришнинг самарали тизими ҳозиргача шакллантирилмаган. Уларнинг касб танлаш жараёни кўпинча тасодифий тарзда ёки ота-оналарнинг қарашлари ва ўсмирларнинг содда тушунчалари асосида кечмоқда. Аксарият ҳолларда ёшларимиз фақат ҳозирги кунда жозибали бўлиб туюлаётган мутахассисликларга интилмоқда. Бунга ишонч ҳосил қилиш учун бугун ўқув юртларида қайси ихтисосликларга энг юқори танлов бўлаётганига назар ташлаш кифоя. Одатда булар ҳуқуқшунослар, иқтисодчилар, халқаро муносабатлар ва тиббиёт соҳаси вакиллари бўлиб чиқади.

Биз кадрларни мажбурий равишда ишга тақсимлаш тажрибасидан воз кечдик, истак ва қизиқишига қараб касб танлашлари учун ёш мутахассисларнинг ўзларига имкон бердик. Лекин, бу — кадрларни ишга жойлаш жараёнини ўз ҳолига ташлаб қўйиш дегани эмас.

Давлат ўзининг интеллектуал салоҳиятини шакллантириш, ундан юксак даражада самарали фойдаланиш учун, ўқув юртларини битириб чиқаётган ёшларга бўлган эҳтиёжни таъминлаш учун масъул бўлиб қолиши керак.

Бунинг учун Макроиқтисодиёт ва статистика, Меҳнат ва аҳолини ижтимоий муҳофаза қилиш вазирликлари ва албатта, Олий ва ўрта махсус таълим вазирлиги жавоб беради. Айнан мана шу вазирликларга бу масала бўйича тегишли дастур тайёрлаш ва тасдиқлаш учун ҳукуматга киритиш вазифаси юклатилади.

Қадрли дўстлар!

Бугун мен иқтисодиётимизни ислоҳ этиш ва уни янада эркинлаштиришнинг энг муҳим ва ҳал қилувчи йўналишлари, бу борадаги муаммолар хусусида тўхталиб ўтдим.

Бу муаммоларни бартараф этиш учун 2002 йилда ҳам бутун куч-ғайратимиз ва имкониятларимизни сафарбар қилишимиз лозим.

Чунки уларнинг муваффақиятли ҳал этилиши ислоҳотларни янада чуқурлаштиришга, бу йўлда олға қадам қўйишимизга, халқимизнинг турмуш даражаси ва фаровонлигини ошириш учун зарур шарт-шароит яратишимизга имкон беради.

Шунинг учун ҳам ҳар бир киши ўзига топширилган соҳада, бошқарув ва хўжалик юритишнинг ҳар бир тузилмаси, ҳар бир бўғини эса, белгиланган мақсад ва вазифалардан келиб чиққан ҳолда, ўзининг ўрнини аниқ ва равшан белгилаб олиши, аниқ дастурга эга бўлиши ва унинг бажарилишини таъминлаши ўта муҳим аҳамиятга эга.

Ишончим комилки, биз сизлар билан бир ёқадан бош чиқариб, олдимизда турган муаммоларнинг ечимини топа оламиз.

2002 йил жамиятимизни янгилаш ва ислоҳ қилишда, халқимиз турмуш фаровонлигини ошириш, Ўзбекистоннинг жаҳон ҳамжамиятидаги мавқеини янада мустаҳкамлаш ва обрў-эътиборини юксалтиришда муҳим босқич бўлиб қолади.

Эътиборингиз учун раҳмат.

МАҲАЛЛАНГ — ОТА-ОНАНГ

Тошкент шаҳар «Маҳалла» жамғармасининг саҳифаси

Қарияларни қадрлаш йилида «Нуроний» жамғармаси Акмал Икромов туман бўлими ходимлари маҳаллаларда бўлиб қарияларнинг турмушлари билан танишмоқдалар, керак бўлганда қўлларидан келган кўмакни кўрсатмоқдалар.

СУРАТДА: (чапдан ўнгга) «Нуроний» жамғармаси Акмал Икромов туман бўлими раиси Саидмурод Султонов Ҳабиб Абдуллаев маҳалласи «Нуроний» комиссияси раиси Маҳмуд Акбаров билан маслаҳатлашмоқда.

Засим Соколов олган сурат.

Ҳавас қилса арзийди

Шарқона анъаналарга бой бўлган мамлакатимизда доимо маҳаллаларимизга катта эътибор берилган. Бу табиий, албатта. Зеро, келажакда бу ерларда истиқомат қилаётган ёшлардан юртимизни жаҳонга кўз-кўз қиладиган олиму фузалолар етишиб чиқади.

Таъкидлаш жоизки, айниқса мустақиллигимиз туфайли юртимиз маҳаллалари кўриниши, уларнинг иш олиб бориш услублари тубдан ўзгарди. Ўзини-ўзи бошқариш мақомига эришган маҳаллаларимизда ўтган қисқа давр мобайнида катта ишлар амалга оширилди. Фикримиз исботи учун шаҳримизнинг Собир Раҳимов тумани, Сағбон кўчаси ҳудудидаги «Гузарбоши» маҳалласини олиб кўрайлик.

— 1995-96 йилларда Сағбон кўчасининг қайта қурилиши муносабати билан «Гузарбоши»мизнинг қиёфаси тубдан ўзгариб, унинг ён-атрофлари ниҳоятда кўркамлашди, — дейди маҳалла фуқаролар йиғинининг раиси Турсунхўжа ака Эргашев. — Эски эгри-бугри кўча ўрнида кенг, равон замонавий кўча, гузаримизда супермаркет, учта кўп қаватли шинам турар-жой биноси, озиқ-овқат дўкони, маҳалла идораси, турли тадбир-у маросим, учрашув ва тўйлар ўтказиладиган катта зал, отахонлар чойхонаси, омонат кассаси, участка профилактика нозири хонаси, сартарошхона, пойабзал тузатиш устахонаси, Кайковус канали бўйида миллий таомлар ошхонаси сингари маданий-маиший иншоотлар қад ростлади.

Маълумки, бозор иқтисодиётига босқичма-босқич ўтиш даврида инсон омили, яъни кишиларнинг ижтимоий ҳимояси биринчи ўринда туради. Шунинг учун ҳам Юртбошимиз ва ҳукуматимиз томонидан аҳолининг ёрдамга муҳтож қисмини кучли ижтимоий ҳимоялаш борасида кенг кўламдаги ишлар амалга оширияпти. Бу ишларга оддий кузатувчи сифатида қўл қовуштириб, четда туриб бўлмайди. Ушбу долзарб масала фаолларимиз Тўхтахўжа Аъзамхўжаев, Тошкенбой Муродов, Жўрабой Тўлаганов, Ҳакимжон Орипов, Эркин Содиқов, Ҳикмат Мусаевларнинг доимо диққат марказидадир.

Маҳалламиз ҳудудида 508 та хонадон бўлиб, аҳоли сони 1 минг 775 кишини ташкил этади. Номлари юқорида қайд этилган фаолларимизнинг ҳар бири маълум соҳалар бўйича самарали иш олиб боришмоқда. Бизда 105 та кам даромадли оила бўлиб, улар вақтида ёрдам пулини олиб туришади. Шунингдек, яқинда мазкур оилалардаги қизларимизга 90 га яқин кофта-юбка совға қилдик. Олти нафар ногирон ногиронлик аравачалари билан таъминланди. Маҳалламизда 21 нафар иккинчи жаҳон уруши қатнашчиси истиқомат қиладди. Биз Вазирлар Маҳкамасининг 1995 йил 22 июлдаги қарорига асосан ёрдамга муҳтож уруш, меҳнат фахрийлари, ҳалок бўлган ва дараксиз йўқолган жангчилар оилаларини моддий жиҳатдан таъминлаб турибмиз. Чунончи, Хотира ва қадрлаш куни, Наврўз, Мустақиллик байрамларида улар эъзозланиб турли совғалар билан сийланишяпти. Ўтган йил ана шундай 10 та хонадон маълум миқдорда шакар, ун билан таъминланди.

Дарҳақиқат, гузарбошиликларга ҳавас қилса арзийди. Улар ҳар соҳа бўйича илғорлик даражасига кўтарилишга интилмоқда. Хотин-қизлар ва ёшлар билан ишлаш ва ярашлтириш комиссияларининг фаолияти ҳақида ҳар қанча илиқ гапларни айтсак арзийди. Маҳаллада маърифий-маънавий, спортни ривожлантириш борасидаги ишлар ҳам яхши йўлга қўйилган. «Гузарбоши» ўз футбол жамоасига эга. Маҳалла оқсоқолининг ўзи футбол командасининг ҳар бир учрашувини кузатиб, керакли йўл-йўриқ, маслаҳатлар бериб туради. Маҳаллада ободончилик бўйича ҳам салмоқли ишлар амалга оширилмоқда. Бу юмушларда Ҳаким Орипов, Эркин Содиқовнинг хизматлари каттадир. Айниқса Ҳаким акани маҳалладошлари ҳожатбарор инсон сифатида ҳурмат қилишади. У киши ҳар тонг ва оқшом маҳалла ҳудудини айланишдан, ёшларга маслаҳатлар беришдан чарчамайди. Бу фидойи инсонларнинг экканг тераклари кўкка бўй чўзяпти.

Гузарбошиликлар ўз тадбиркорлари — тўндўз-у косиблари, заргару новвойлари, бешикчию қандолатчилари билан ҳақли равишда фахрлансалар арзийди. Ўтган йилнинг май ойида тадбиркорлик бўйича ўтказилган шаҳар кўригида уларнинг ғолиб чиқиши фикримиз далилидир. Маҳаллалар ўртасида ўтказилган кўрикда ҳам фахрли ўринлардан бири эгалланди. Чиндан ҳам тадбиркорлар масканни бўлган бу маҳаллага ҳавас қилса арзийди.

— Иш бор жойда муаммолар ҳам бўлади, — дейди оқсоқол. — Мана бир неча ойдирки, маҳалламизда кундузи ва кечки пайтлар электр чироқлари ўчиб турибди. Биз фаоллар билан келишиб ўз кучимиз билан бу муаммони ечиш йўлини қидиряпмиз. Яқин орада туман электр тармоқлари ходимлари билан келишиб уни ҳал этамиз. Лекин яна бир муаммони ечишда бизга мутасаддиларнинг кўмаги керак. Яъни аҳолини ичимлик суви билан бир маромда таъминлаб, оқава сув тармоқларини ўтказишдир. Тор кўчаларимизга ичимлик сув қувурлари ўтказилганлигига 30-35 йил бўлган. Уларни янгилаб, катта ҳажмдагилари ўрнатилишига мутасадди ташкилотлар ёрдам берса нур устига аъло нур бўларди.

Файзулла ИСАЕВ

Мирзо Улуғбек туманидаги Шукур Бурҳонов маҳалласи хусусий ҳовлили уйлар жойлашган маҳаллалардан саналади. Шуниси қувонарлики, ушбу маҳаллада истиқомат қилувчи 3545 нафар фуқаронинг барчаси ота-боболаримиздан мерос бўлиб келган урф-одат ва удумларга амал қилишиб, меҳр-оқибат, муҳтожларга кўмак кўрсатиш ишларига катта аҳамият қаратган ҳолда бир оила фарзандларидек аҳил-тотув ҳаёт кечиришмоқда.

Аҳиллик бўлган жойда...

Дарҳақиқат, маҳаллада бўлганимизда унинг ҳудудидаги кўчалар равон, тоза, саранжом-саришта эканлигини кўрдик. Энг муҳими, маҳаллада ёшларнинг бўш вақтларини мазмунли ўтказишлари, спорт билан шуғулланишлари, жисмонан бақувват ва соғлом ўсишларини таъминлашга муҳим эътибор қаратилмоқда. Маҳалла атрофида замонавий футбол майдончаси мавжуд бўлиб, кўрган кишининг ҳаваси келади. Стадион кўпинча маҳалла ёшлари билан гавжум бўлади.

Энг қувонарлиси ушбу маҳаллада яшовчи 350 нафар уруш ва меҳнат фахрийлари учун махсус имтиёзли озиқ-овқат дўкони доимий фаолият кўрсатади. 2002 йилнинг Қарияларни қадрлаш йили деб эълон қилинганлиги, нуронийларга ижтимоий ҳимояни кучайтириш ва уларга кўрсатиладиган хизматни турар жойига яқинлаштириш мақсадида маҳалла идораси қошида пойтахтда илк бор ана шу дўкон очилди. Маҳаллада яшовчи тадбиркорлардан Ботир Раҳимов, Саидикром Аҳроровлар кекса, муҳтож ва ногиронларга доимо ўзларининг беминнат ёрдамларини бериб туришибди. Эътиборга лойиқ жиҳатлардан яна бири шундаки, маҳалла идорасида замонавий компьютер бўлиб, Интернет тармоғига уланган. Жаҳонда бўлаётган янгиликларни, ўзларига керакли барча маълумот ва ахборотларни маҳалла аҳли ана шу Интернет тармоғи орқали оладилар.

Илҳом ШЕРМУҲАМЕДОВ

ХАБАРИНГИЗ БОРМИ?

Фарзандларимиз камолини ўйлаб

Яқинда Ҳамза туманидаги Шароф Рашидов номли маҳаллада фарзандларимизнинг қалбида табиатга ва тирик мавжудотга меҳр уйғотиш мақсадида «Экология» мактаби ташкил этилди.

Бундай савобли ишни бошлаган маҳалла оқсоқоли Й. Куръязов, хотин-қизлар комиссияси раиси Б. Аҳмедовалар маҳаллада жойлашган 55, 56-ҳамда кўзи ожизлар мактабларида самарали ишлар олиб боришяпти. Жумладан, махсус синф хоналари ажратилиб таъмирлаш ишларидан сўнг машғулотлар бошлаб юборилган.

Фарзандларимизнинг соғлом ва баркамол ўсишлари учун маҳаллада «Яшил бурчак», спорт майдончаси ҳам ташкил қилинган. Ушбу ишларга яқиндан ёрдам берган Американинг «Каунтерпарт Консорциум» нодавлат нотижорат ташкилоти ҳамда маҳаллий ҳомийлар — «Ўзкейсмаш» Ўзбек-Америка қўшма корхонаси, 2-«Малика» трикотаж фабрикаси, вино заводининг саъй-ҳаракатларини таъкидлаш жоиз.

Ўйлаймизки, маҳалла фаолларининг саъй-ҳаракатлари ва ҳомийларнинг кўмаклари билан ёшларимиз равнақи йўлида қилинаётган бу эзгу ишлар Ватанимиз тараққиётига хизмат қилади.

Чўлпоной МЕЛИҚЎЗИЕВА

Маҳаллаларимизда боболаримиз меросини асраб-авайлаш, ўтмиш дурдоналарини тиклашга кейинги пайтларда катта эътибор берилмоқда. Куни кеча Шайхонтоҳур туманидаги «Янгиобод» маҳалласида халқаро «Олтин мерос» жамғармаси ва Республика ўзбек тили маркази билан ҳамкорликда маҳаллада ташкил этилган «Мерос» миллий этнографик театрининг таништирув маросими бўлиб ўтди.

ТАҚДИМОТ

«Мерос» театри фаолият бошлади

Талбирда сўзга чиққан «Янгиобод» маҳалласи хотин-қизлар комиссиясининг раиси Инобатхон Турсунова йиғилганларни театрнинг мақсад ва вазифалари, келгусидаги режалари билан таништириб ўтди. Тошкент шаҳар «Маҳалла» хайрия жамғармасининг ижрочи директори Ақидахон Азизова бундай ажойиб ташаббусни қўллаб-қувватлаб, театрни шаҳримиз маҳаллаларидаги талбирларга жалб этиш, миллий одат-удумларимизни тарғиб қилишига кўмаклашиш лозимлигини таъкидлаб ўтди.

Шуниси эътиборга лойиқки, «Мерос» театри иштирокчилари келгусида халқимизнинг миллий урф-одатларини саҳнавий чиқишлар орқали кўрсатиш, мумтоз куй-қўшиқларимиз, мақомлар, аллалар, ёр-ёрларни ижро этиш билан бирга, мушоира ва аския жанрларини чуқурроқ ўрганиш, унутилаёзган миллий кийим-кечакларимизни ҳамда тақинчоқларимизни тиклашдан иборат эзгу ишларни амалга оширишни ўз олдиларига мақсад қилиб қўйдилар.

(Ўз мухбиримиз)

XXI аср садоси

Барча манбалардан олинган сўнгги хабарлар

Мамлакатимизда

• Ўзбекистон Республикаси Олий Мажлисининг Матбуот ва ахборот қўмитасида ўтказилган анжуман 2002 йил 27 январда бўлиб ўтган умумхалқ референдуми якунларига бағишланди.

• Республика «Маънавият ва маърифат» маркази, Тошкент шаҳар ҳокимлиги ҳамда Миллий мафкура илмий-тарғибот маркази ҳамкорликда маҳаллаларда миллий истиқлол ғоясини кенг тарғиб ва ташвиқ этишнинг долзарб масалаларига бағишлаб илмий-амалий анжуман ўтказди.

• Жиззахда вилоят қишлоқ хўжалиги корхоналари раҳбарларининг ўн кунлик семинар-мунозараси бошланди. Унинг қатнашчилари олим ва мутахассислар, мутасадди раҳбарларнинг қишлоқ хўжалиги ислоҳотларига оид маърузаларини тинглашади, ўз фикр-мулоҳазалари билан иштирок этишади.

• АҚШнинг мамлакатимиздаги элчихонаси ахборот ва маданият бўлимида шу кунларда АҚШда давом этаётган Афро-Америка тарихи ойлигига бағишланган маросим бўлиб ўтди.

• **Кеча** бутун мамлакатимизда улуғ бобомиз, қомусий олим ва давлат арбоби Заҳириддин Муҳаммад Бобур таваллудининг 519 йиллигига бағишланган тадбирлар бўлиб ўтди.

• Қирғизистон Республикасининг мамлакатимиздаги элчихонасида Қирғизистон Президенти Фармонига кўра икки мамлакат халқлари ўртасидаги дўстлик ва ҳамкорликни мустаҳкамлаш ишига қўшган салмоқли ҳиссаси учун Қирғизистон Республикасининг орден ва медали билан тақдирланган Қирғиз маданий марказининг раиси ўринбосарлари Аброр Каримов ва Қулумкон Жумаевага мукофотларни топшириш маросими бўлиб ўтди.

• **Бугун** Кимё ва физика полимерлари институтида «Полимерлар соҳасидаги рус-ўзбек-инглиз иборалари луғати»нинг тақдимот маросими бўлиб ўтди.

• Халқаро «Экосан» жамғармасининг Қорақалпоғистон бўлимида «Фахрийлар» бирлашмаси тузилди. Ушбу бирлашма «Нуроний» жамғармаси билан ҳамкорликда карияларга ғамхўрлик кўрсатиш, Оролбўйи минтақасида истиқомат қилаётган аҳоли саломатлигини яхшилаш билан шуғулланади.

• Андижон вилоят ўлкашунослик музейида одатдан ташқари экспозиция очилди. Бу ерда миллий ўзбек қўғирчоқларининг кўргазмаси бўлиб ўтмоқда. Кўргазмага 40 дан зиёд қўғирчоқ қўйилган.

• Урганчдаги Огаҳий номли театрда «Қувноқлар ва зукколар» республика телевизион кўрик-танловининг ҳудудий босқичи бўлиб ўтди. Ушбу танловда Урганчдаги Ал-Хоразмий номидаги университетнинг «Бўйдоқлар» жамоаси вакиллари ғолиб чиқди ва кўрик-танловнинг ярим финалида иштирок этиш ҳуқуқини қўлга киритди.

Жаҳонда

• Дюссельдорфда «Ўзбекистон оқшоми» ўтказилди. Унда сиёсат, иқтисодиёт, маданият ва фан, жамоатчилик намояндалари, оммавий ахборот воситалари вакиллари иштирок этишди.

• Россия Федерацияси Президенти Владимир Путин Афғонистон Муваққат ҳукумати раҳбарининг биринчи ўринбосари, мудофаа вазири Муҳаммад Фаҳим билан учрашди. Президентнинг матбуот котиби Алексей Громов берган маълумотга кўра, Владимир Путин Россия билан Афғонистон азалдан ўзаро дўст ва ҳамкор бўлиб келганини қайд этган. У «Россия қонуний афғон ҳукуматини ҳамиша тан олиб келган ва ҳозир ҳам уни тиклаш, ижтимоий ва гуманитар масалаларда имкони борича ёрдам беришга тайёр», дея фикр билдирган.

• Афғонистон жанубида Қандаҳор яқинида Американинг ҳарбий базаси ўққа тутилди. Ҳалок бўлганлар ҳақида хабар келмади.

• Ахборот маҳкамаларининг хабарига қараганда, Афғонистон Муваққат ҳукумати фуқаро авиацияси вазири Кобул аэропортида Ҳаж зиёратига отланган зиёратчиларни элтадиган авиақатновлар бир неча кун ортга сурилганлиги сабабли калтаклаб ўлдирилган.

• АҚШ расмийлари берган маълумотга қараганда, Афғонистоннинг чекка ҳудудларидан бирида транспорт самолёти қулаб тушиши натижасида америкалик бир аскар ҳалок бўлган. Самолётнинг қолган 8 экипаж аъзоси енгил тан жароҳатлари олган. Расмий маълумотларга кўра, ҳалокат сабаблари ҳозирча аниқ эмас. Лекин самолёт уриб туширилмаганлиги аниқ дейилмоқда.

• Маълумки, Афғонистонда толиблар томонида туриб, ўз ватандошларига қарши жанг олиб борган АҚШ фуқароси Жон Уокер Линд устидан суд жараёни давом этмоқда. Куни кеча Линд суд пайтида ўзини айбдор ҳисобламаслигини айтди. 21 ёшли Линд Америка ҳудудидан ташқарида АҚШ фуқароларига нисбатан террорчилик ҳаракати олиб бормаганлигини таъкидламоқда. Шунингдек, у қолган 9 та айблов бандларини ҳам кескин рад этган.

• Америка Қўшма Штатларига уюштирган сафари чоғида Покистон раҳбари генерал Парвез Машарраф Президент Жорж Буш билан учрашди. Бўлиб ўтган музокараларда асосий эътибор Кашмир можароси ҳамда Афғонистон масаласига қаратилди.

• Югославиянинг собиқ Президенти Слободан Милошевич Гаага ҳарбий трибуналида ўзининг устидан бошланган суд жараёнида биринчи марта сўз олди. Собиқ Президент ўз чиқишида трибуналнинг қонуний эканлигига шубҳа билдиришини яшириб ўтирмади. Шунингдек, у ўзининг ўтган йили Белградда ҳибсга олинганлигини ҳам ноқонуний деб топди. С. Милошевичнинг фикрича, айблов хулосаси олдиндан чиқариб қўйилган нотўғри ҳукм асосида ёзилган.

• Туркманистон Россия Федерациясидан мухолифат етакчиси Борис Шахмурадовни, гарчи у Россияда эмас, Парижда бўлишига қарамай қайтариб беришни талаб қилди.

• Англия ташқи ишлар вазири Жек Стро Исроилга сафари пайтида шу мамлакат Бош вазири Ариэль Шароннни қўллаб-қувватлашини маълум қилди. Айни пайтда Жек Стро зўравонликка чек қўйелмаётганлиги учун Фаластин раҳбари Ёсир Арофатни кескин танқид қилган. Шундан кейин Арофат билан мулоқотда бўлган Стро халқаро ҳамжамият Исроил хавфсизлиги ҳамда Фаластин давлати ташкил топиши тарафдори эканлигини билдирди.

• Аргентина ҳукумати мамлакатдаги мавжуд иқтисодий инқирозни бартараф этиш учун камида 22 миллиард доллар кераклигини маълум қилди. Аргентина иқтисод вазири Хорхе Ремес Леников икки кундан буён Вашингтонда Халқаро валюта фонди вакиллари билан музокаралар олиб бормоқда. Леников Халқаро валюта фондидан ёрдам олишдан умидвор.

• Черногория ўз мустақиллиги тўғрисидаги референдумдан воз кечмайди. Ҳозирда Югославия таркибига кирувчи ушбу республика Президенти Мило Жуканович Словения Президенти Милан Кучан билан суҳбатда ана шундай деди. Унинг айтишича, мамлакат аҳолисининг 50 фоиздан зиёди Черногория мустақил бўлишига тарафдор.

• АҚШ Мудофаа вазири Дональд Рамсфельднинг фикрича, Ироқ дунё тинчлигига илгаригидан кўпроқ таҳдид солмоқда. Расмий Бағдод ҳамон Ироқ ҳудудига халқаро текширувчиларни киритишни истамаяпти. Бу унинг оммавий қирғин қуроли яратиш борасида ишларни яна давом эттиришига қулай имконият яратаётир, деди АҚШ Мудофаа вазири.

• Фаластинликларнинг маълум қилишларича, 20 дан ортиқ танк ҳамда бронетранспортёрлар ҳамроҳлигида Исроил аскарлари Мухторият чегарасидан уч километрча узоқликда жойлашган Бейт Лахия ва Бейт Ханун шаҳарчаларига бостириб кирганлар. Натижада икки ўртада юз берган тўқнашув туфайли уч нафар фаластинлик ҳалок бўлган.

• Филиппин Қуролли кучлари вакиллари «Ал-Қоида» гуруҳига қарашли жангарилар билан отишмаларда уларнинг ўн нафарини нобуд қилишган. Маълумотларга қараганда, ҳарбийлар жангариларни таъқиб қилишда давом этмоқда.

• Икки ярим мингга яқин меҳмон, шу жумладан Германия канцлери Герхард Шрёдер Берлин кинофестивалининг очилишини қутладилар. Фестиваль томошабинларга яхши таниш «Югур, Лола, югур!» фильмининг режиссёри Том Тексвернинг янги «Фалак» картинаси намойиши билан бошланди. Бу йил бош совринни, яъни «Олтин айиқ» мукофотини қўлга киритиш учун 23 та кинофильм кураш олиб боради.

Шарқ дурдоналари

Ўз-ўз ўрганиб доно бўлур...

● Қалби пок ота — пок авлод асосчисидир.

● Отанинг ўз уйига ғамхўрлиги деҳқоннинг ўз ерига ишлов бергани кабидир. Ерга қанча кўп ишлов берилса, ҳосил шунча кўп бўлади.

● Илму тавозе камтарлик билан вужудга келади.

● Отадаги фазилат унинг фарзандини элга машҳур эта олмайди, боладаги фазилат эса отага шуҳрат келтиради.

● Яхши либос ҳуснни оширса ҳам ақлга зийнат бермайди.

● Ҳаёт: доно, иродали ва кучли кишиларга жаннат; худбин, қўрқоқ ва умидсиз кишиларга жаҳаннамдир.

● Бир донишманд дейди:

— Сафол жомнинг бутунлиги чертиб билинганидек одамга ҳам гапирган гапига қараб баҳо берилади.

● Ҳаёт дарсини ўқиб олим бўлганда ҳам, яна бошқа билмаганларини сўраб ўрганиш донишмандлик белгисидир. Бу хусусда бир олим шундай деган экан.

— Менинг билимим мукаммал эмас, чунки ўз вақтида ўзимдан бир поғона паст одамларга савол беришга бўйним ёр бермади. Эндиликда истардимки, менинг шогирдларим барча ноаниқ масалалар бўйича ўзларидан бир поғона паст одамларга мурожаат этишни айб деб билишмасин. Уларнинг билимлари ўшандагина мукаммал бўлади.

Байт:

Кимки ўрганишни уят-ор демас,
Сувдан дур топади, тошдан лаъл-олмос.

Алишер Навоий айтади:

— Тилинг билан кўнглингни бир тут, кўнгли ва тили бир киши айтган сўзла бут.

Ҳикоят: Луқмони Ҳакимни бир киши даргоҳида хизмат қилдирар ва ундаги илму ҳикматни гоҳи-гоҳида синаб кўрарди. Бир куни имтиҳон тарзида буюрибди.

— Аё Луқмон, менга бир қўйни сўйиб энг яхши аъзосини олиб келгин.

— Бош устига, — дебди Луқмон ва қўйни сўйиб тили билан юрагини хожасига келтириб берибди.

Анча муддат ўтгандан кейин Хожа уни яна чақириб дебди:

— Аё Луқмон, бир қўйни сўйгинда менга унинг энг ёмон аъзосини олиб келгин.

Луқмон қўйни сўйиб яна тили билан юрагини кўтариб келибди. Хожа дебди:

— Бу нечук асрорки, қўйнинг энг яхши аъзосини сўрасам ҳам, энг ёмонини сўрасам ҳам тил ва юракни кўтариб келдинг?

Луқмон дебди:

— Аё, Хожа, агар пок бўлса ҳеч нарса тил билан юракдан яхши эмас. Агар нопок бўлса ҳеч нарса улардан ёмонроқ ҳам эмас.

Байт:

Бу оламда кишиким пок қалбу соф ботиндир,
Ҳамиша фикр кунжида қаноат бирла сокиндир.

● Кечиримлилик — инсонийликнинг олий хислати. У кишиларнинг оғир-босиқликлари, ўзларини тута билишларини белгиловчи омиллардан бири. Кечиримли кишилар сермулоҳаза, ақл-фаросат билан иш юритишади.

Кечиримлилик аввало киши ўзини тута билиши ва бошқара олишида намоён бўлади. Турли шароитда, хоҳ оғир, хоҳ енгил бўлсин ўзини вазмин тутадиган кишилар бамаъни ҳисобланадилар. Чунки бундай кишилар ҳиссиётга ортиқча берилмайдилар, вазиятни ақл тарозусида тортиб кейин хулоса чиқарадилар. «Инсоннинг, — деган эди бир донишманд, — имкони борича вазиятни кўпроқ баҳолаб, иложи борича вазиятга ўзини камроқ баҳолатиши, сўзсиз унинг энг буюк хизмати бўлиб қолаверади.

Беш насиҳат:

● Болаларингизга пул бермоқчи бўлсангиз, исроф қиладиган даражада кўп, таъма қиладиган даражада оз эмас, балки ўз эҳтиёжига етарлик миқдорда пул бериб, уларга таъмагирлик ва исрофгарчиликнинг ёмон нарса эканлигини англатинг.

● Тўғрилик, сахийлик, одиллик каби инсоний фазилатларнинг қадр-қимматини билдирадиган эзгу ишлар туйғусини болалар кўнглида уйғотинг. Ҳар ёмон ишларни қилишга одатланган одамлар билан болаларингизни суҳбатдош бўлишларига асло йўл қўйманг.

● Ота-она, қариндош-уруғлар, муаллимлар, олимлар, қариларга ва умуман ҳаммасига ҳурмат, ёши кичикларга шафқат ва марҳамат қилиш кераклигини болаларингизга яхшилаб уқдиринг.

● Ёлғончилик, ҳийлакорлик, чақимчилик, такаббурлик, хиёнат ва адабсизлик каби ярамас хулқларнинг ёмонлигини тушунтиринг.

● Бола хоҳ ўғил, хоҳ қиз бўлсин унинг тарбиясига яхши аҳамият бериб комил одам деб айтарлик бир ҳолга келтиришга ғайрат қилинг. Бу муқаддас вазифангиздир.

● Кайковуз шундай уқдиради:

— Киши сухандон, сухангўй бўлиши керак. Аммо эй фарзанд, сен сухангўй бўлғил ва доруғгўй (ёлғончи) бўлмағил... Ҳар сўзни андиша била бошлағил, токи айтган сўзингдан пушаймон бўлмағайсан.

Андишани илгари тутмоқ ҳар бир нав-кароматдир. Ҳеч сўзни эшитишдан дил танг бўлмағил. Ул сўз ишингга хоҳ ярасун, хоҳ ярамасун уни эшитгил. То юзингга сўз эшитгил, то юзингга сўз эшиги беклanмасун ва фойдаси фавт (йўқотиш) бўлмасун. Совуқ сўзли бўлмағил. Совуқ сўз бир тухумдир, ундин душманлик ҳосил бўлур.

Эй фарзанд, агар ҳар нечаким сухандон бўлсанг, ўзингни билғондан камроқ тутгил. То сўзлаш вақтида нодон ва бебурд бўлиб қолмағайсан. Кўп билиб, оз сўзлағил ва кам билиб кўп сўз демағил. Нима учунки, ақлсиз шундоқ киши бўладур — у кўп сўзлар. Дебдурларки, хомушлик саломатлик сабабидир. Чунки кўп сўзлагувчи оқил киши бўлса ҳам, авом уни ақлсиз дерлар. Ақлсиз киши хомуш бўлса, уни оқил ҳисоблайдилар. Қўшиш қилгинким, халойиқ сени таъриф қилсунлар ва шундоқ сўз дегилким, у ишга ярасун, бекор ва зое кетмасун.

Байт:

Ақл улуғликка этади пайванд,
Ақлсизнинг доим оёғида банд.

ТВ | 1 TV | YOSHLAR Telekanali | ТТК | 4 TV | 30 канал | 1 | РТР | ТВ 3 | НТВ | REN TV | ТНТ | ТВЦ | Прометей АСТ

Душанба 18

1 TV

6.00 «Ассалом, Ўзбекистон!»
8.00-8.45 «Таҳлилнома».
8.45 ТВ- маркет.
8.50 «Камалак». Болалар учун кинодастур.
9.25, 11.35 ТВ метео.
9.30 «Тўртинчи ҳокимият».
9.50 «Ўзбектелефильм» намойиши: «Кўксув дарёси бўйлаб».
10.00, 12.00, 14.00, 18.00 Янгиликлар
10.05 «Мимино». Бадиий фильм.
11.40 «Рангин дунё».
12.05 Ўзбекистон телерадиокомпанияси эстрада-симфоник оркестрининг концерти.
12.30, 16.30, 17.55 ТВ анонс.
12.35 «Олам футболи».
12.55 «Шунчаки ҳазил».
13.30 «Ошин». Телесериал.
14.10 «Олтин тож». Телевизион ўйин.
14.30 «Қойилмақом жиноят». Бадиий фильм.
16.00 ТВ клип.
16.10 «Бу ажиб фасл». Телеальманах.
16.35 «Кино оламида».
17.05 «Қизиқарли учрашувлар».
17.30 «Аму наволари».
18.10 «Бир том остида». Мультфильм.
18.25 «Мулк».
18.45 «Бахтли воқеа». Телелотерея.
19.25, 19.55, 20.25, 21.00, 22.15 Эълонлар.
19.30 «Ахборот» (рус тилида).
20.00 Оқшом эртаклари.
20.15 Биржа ва банк хабарлари.
20.30 «Ахборот».
21.05 Ўзбекистон халқ артистлари.
21.30 2002 йил - Қарияларни қадрлаш йили. «Париси бор уй».
22.00 «Спорт, спорт, спорт».
22.20 «23,5 даражали бурчак остида». Телесериал премьераси. 68 - қисм.
22.45 «Ахборот - дайжест».
23.05 - 23.10 Ватан тимсоллари.

YOSHLAR Telekanali

8.55 Кўрсатувлар дастури.
9.00 Давр тонги.
10.00 «Янги авлод» студияси: «Ким эпчил-у, ким чаққон?»
10.25 «Мульттомоша».
10.40 Якшанбада кўришгунча.
10.55 ТВ-анонс.
11.00 «Давр» ҳафта ичида.
11.30 Жаҳон жуғрофияси.
12.20 Давр-news.
12.40 «Девона». Муқимий номидаги Ўзбек Давлат мусиқий театрининг спектакли. 1-қисм.
13.35 Автосалтанат.
13.50 «Девона». Муқимий номидаги Ўзбек Давлат мусиқий театрининг спектакли. 2-қисм.
15.05 «Кусто командасининг сув ости саргузаштлари». Телесериал.
15.50 «Бу шунақа ўйин». Бадиий фильм.
17.20 Кўрсатувлар дастури.
17.25 «Янги авлод» почтаси, «Билағон маслаҳати».
18.55 «Ака-ука Гримм эртаклари». Мультсериал. 23-қисм.
18.20 Фарзандим-жигарбандим.
18.35 Спорт ҳафтаномаси.
18.50 Олтин мерос.
18.55, 21.55 Иқлим.
19.00 «Давр». Ахборот дастури.
19.30 Иқтисод news.
19.35 ТВ-анонс.
19.40 Тафаккур ёлқинлари.
19.55 Ёшлик наволари.
20.10 Ёшлар овози.
20.30 Кутилмаган меҳмон.
20.50, 21.20, 22.30 Эълонлар.
20.55 «Эсмералда». Телесериал.
21.25 XX аср шеъриятидан. Чўлпон.
21.30 Қишлоқдаги тенгдошим.
21.50 Олтин мерос.
22.00 «Давр». Ахборот дастури.
22.35 «Муҳаббат қахваси». Телесериал.
23.00 «Ёшлар» телеканалида спорт: Интерфутбол. Танаффус пайтида:
23.50 «Давр». Ахборот дастури.
00.50-00.55 Хайрли тун!

ТТК

17.15 Кўрсатувлар тартиби.
17.20 Болажонлар экрани. «Этик кийган мушук».
18.30, 20.00, 21.20, 22.15 «Пойтахт». Ахборот дастури.
18.45 ТТВда сериал: «Селеста, ҳамиша Селеста».
19.10 «Тап-тортмаслар». Хужжатли фильм. 16-қисм.
19.35, 21.05, 22.00 «Экспресс» телегазетаси.
19.50 «Авто-news».
20.20 ТТВда сериал: «Бебилиска пул».
21.35 «Номаълум Қизилқум». Телефильм.
22.35 Кинонигоҳ. «Оқ фотиҳа».
23.55-00.00 «Хайрли тун, шаҳрим!»

4 TV

РЖТ 7.30.-9.00
17.00 Кўрсатувлар тартиби.
17.05 «Вести».
17.30 «Юрагимнинг ёрқин юлдузи». Сериал.
18.20 «Бугун оламда». Ахборот кўрсатуви.
18.30 М. Евдокимов хузурида меҳмонда.
19.00 «Мени кутгил».
20.00 «Ким миллионер бўлишни истайди?» Телеўйин.
21.00 «Время».
21.35 «Зарбдор куч». Сериал.
22.40 XIX қишки Олимпиада ўйинлари. Хоккей бўйича Швеция-Чехия терма жамоалари ўртасидаги ўйин.
00.30 «Ахборот» (рус тилида)
1.00 «Тунингиз осуда бўлсин!»

30 канал

16.55 га қадар профилактика.
17.00 Дастурнинг очилиши.
17.05 «30-канал»да хужжатли кино. «Одам ва денгиз».
17.45, 20.35 – «Телеҳамкор».
18.10 «Хаёт икир-чикирлари». Телесериал.
19.00 «30-канал» кинооқшоми: «Тош қўриқчилари». Фантастика.
21.00 «Хайрли тун, кичкинтойлар!».
21.20 «Ошиқона». Мусиқий дастур.
21.30 «30-канал» кинооқшоми: «Вазн нуқтаси».
23.15 «Тез ёрдам». Телесериал.
24.00 Ярим тунда спорт.

1

6.00 «Хайрли тонг!» телеканали.
9.00, 12.00, 15.00 Янгиликлар.
9.15 «Муҳаббат ери». Сериал.
10.15 Хужжатли детектив. «Ўқни узиб». 2002 йил иши.
10.40 Мўъжизалар майдони.
12.15 «Еввойи Ғарб қироли». Саргузашт фильм.
13.45 XIX қишки Олимпиада ўйинларида. Тоғ чангиси.Супергигант (аёллар).
14.25 Солт-Лейк-Сити. Олимпиада кундалиги.
15.20 Ҳамма даврлар комедияси. «Ы» операцияси ва Шурикнинг бошқа саргузаштлари».
17.00 «Кир базми».
18.00 Кечки янгиликлар.
18.30 «Кушдек енгил бўлинг!». М. Евдокимов хузурида меҳмонда.
19.00 Мени кутгил.
20.00 «Ким миллионер бўлишни истайди?». Телеўйин.
21.00 «Время».
21.35 «Зарбдор куч».
22.40 XIX қишки Олимпиада ўйинларида. Хоккей. Швеция — Чехия. Танаффус пайтида 23.20 Тунги «Время».

РТР

5.50 — 9.00 РТРда тонг.
5.50, 6.50, 7.50, 8.50, 20.35, 23.15 «Вести» — Москва.
6.00, 7.00, 8.00, 9.00, 11.00, 14.00, 17.00, 20.00, 23.00 «Вести».
6.10 «Православ тақвими».
6.15, 7.20 Афиша.
6.25, 11.15, 23.35 Навбатчи қисм.
6.30, 7.30, 8.30 Олимпиада — 2002 янгиликлари.
6.40, 11.20 «РТР экспертизаси».
7.10, 17.30 Йўл назорати.
7.40 «Астра-жанг». Мультсериал.
8.10 «Миллий даромад».
8.15 «Хронограф».
9.15 Олимпиада — 2002. Коньки. Аёллар. 1000 м. Фигурали учиш. Оригинал рақс.
11.30 Оилавий янгиликлар.
11.35 «Санта-Барбара». Телесериал.
12.25 «Селеста, ҳар доим Селеста». Телесериал.
13.00 «Аёл кўнгли нимани истайди?». К. Новикова ва Е. Яковлева билан ток-шоу.
13.30 Мультсериал.
14.30 «Муҳаббат қанотлари». Телесериал.
15.25 «Еввойи фаришта». Телесериал.
16.20 «FM ва болалар». Ўсмирлар учун телесериал.
17.40 М. Боярский, Е. Коренева С. Дружинина-нинг «Гусарнинг уйланиши» фильмида.
19.00 Қишки Олимпиада ўйинлари кундалиги.
20.55 «Босс хоним». Телесериал.
21.55 Кечки сеанс. Е. Жариков, Г. Юматов, Т. Сёмина ва Б. Новиков «Иблис учун транзит» ўткир сюжетли фильмида.
23.25 Олимпиада — 2002. Биатлон. Аёллар. 4х7,5 км. эстафетаси.

ТВ 3

10.00 «Эътиқодлининг овози». Диний кўрсатув.
10.30 «Бошқа хонадан эшитилаётган мусиқа» (АҚШ).
12.30 «Чин сўзи» (АҚШ).
14.30 «Эҳтиёт бўлинг, эшиклар ёпиляпти» (АҚШ).
16.30 «Ухлаётган итни уйғотманг» (АҚШ).
18.30, 01.00 QP канали.
18.50 «Х» проекцияси.
19.00 «Шухрат ёгдуси».
21.00 «Оддий қизларни ром этиш осон» (АҚШ).
22.55 «Серҳосил томорқа».
23.00 «Шахсий уруш» (АҚШ).
01.30 «Бу ишни қилма» (Франция).
03.25 А. Зардинов. Каналда мусиқа.

НТВ

7.00, 8.00, 10.00, 12.00, 14.00, 16.00, 18.00, 21.00, 24.00 «Бугун».
7.15, 8.10 «НТВда тонг».
8.55 «Чин дилдан тан олиш».
9.20 «Қутқарув хизмати».
10.15 «Яқин ўтмишда».
11.25 «Қўғирчоқлар».
12.25 Кино олами. «Дўзах орқали йўл». Ўткир сюжетли фильм.
14.25 Кино олами. С. Сигал «Милтиллаётган» жангари фильмида.
16.20 «Домино» принципи» ток-шоуси.
17.40, 20.35 «Криминал».
18.30 Н. Караченцов «Детектив Дубровскийнинг махфий хужжатлари» сериалида.
19.45 «Маккорлик».
21.35 «Шу куннинг қахрамони».
21.50 И. Ливанов, О. Понизова, А. Шейнин, Н. Караченцов ва В. Смирницкий «Патриарши кўчаси муюлишида — 2» сериалида.
23.00 «Бутазорда куйлаётганлар». Сериал.
00.55 «Тез ёрдам — 2». Сериал.
01.55 Гордон.

REN TV

9.00, 19.30 REN TV да «Fox Kids»: «Пауэр Рейнджерс ёки қудратли Рейнджерлар». Телесериал. (АҚШ)
9.30, 19.05 REN TV да «Fox Kids»: «Шайтонвочча». Мультсериал. (АҚШ).
11.00, 15.00, 18.00, 01.40 «24». Ахборот дастури.
11.15 Кино. «Хоинлар».
13.45 «Бизнинг ҳовлимизда эса...».
14.30 «Дарма ва Грег». Комедия.
15.15 Ҳарбий сир.
15.45 «Турецкий марши – 2». Телесериал.
16.45 «Этик кийган Золушка». Телефильм.
18.15 REN TV да «Fox Kids»: «Малика Сиси». Мультсериал (АҚШ).
18.40 REN TV да «Fox Kids»: «Темир одам». Мультсериал.
19.55 «Иблис боласи». Телесериал.
22.00 «Футурама». Мультсериал.
22.30 «Кино»: «Енгилмас арслон».
00.30 «NEXT». Телесериал.
02.25 Футбол курьери.
03.00 Тунги мусиқий канал.

ТВЦ

8.00 «Кайфият». Тонгги канал.
10.55 Кўрсатувлар дастури.
11.00 «Магдаленанинг осуда эҳтирослари». Телесериал.
12.00 Чақиримлар.
12.40 Теледўкон.
13.00, 16.00, 19.00, 22.00 Воқеалар. Москва хабарлари
13.15, 01.45 Петровка, 38.
13.30 «Сана» телеканали.
20.00 га қадар профилактика.
20.15 «Антимония».
20.55 «Хуқуқсиз севги». Телесериал.
21.50 Ишбилармон Москва билан беш дақиқа.
22.45 Муҳим папка. «Шаҳарга ёруғ юз билан».
23.15 Рус детективи. «Қора шаҳзода».
01.15 Времечко.
02.05 «25-соат». Хабарлар.
02.25 Тунги парвоз.
03.00 Р. Виктюкнинг «Шеърий театри».

ТНТ

7.00 «Имкониятлар чегарасида». Сериал.
7.30, 15.00 «Довюраклар – 2». Сериал.
8.00, 17.00 «Майами Сэндс». Сериал.
9.00 «Санников ери». Бадиий фильм.
11.15 ТНТда хит-парад.
11.45 Теледўкон.
11.50 Ҳафталик Сегоднячко.
12.50, 14.20 Диванда дўкон.
13.00, 19.25, 23.55 «Ойна ортида – 2. Сўнгги бифштекс».
13.30 «Истаклар хукумати». Сериал.
14.30 «Шахризода». Мультсериал.
15.30, 03.50 «Еввойи Америка». Хужжатли сериал.
16.00, 02.40 «Да Винчи сўроғи». Сериал.
18.00, 03.25 «Ҳамма Реймондни яхши кўради». Сериал.
18.30 Хотин-қизлар ҳаётидан.
19.00 «Ниндзя-тошбақалар». Сериал.
20.30, 01.50 Сегоднячко.
21.25, 23.40 П.Глобанинг мунажжимлик башорати.
21.30 «Коррупция». Детектив.
23.25 ТНТда мусиқа.
23.50 «Девор ортида ёки охирги бўлмаслик учун нима қилиш керак».
00.25 «Йўлакдаги киши». Детектив.

Прометей АСТ

8.00 «Симба-футболчи». Мультсериал.
8.30 «Қаҳрамон бўл».
8.45 «Хайвонлар хаётидан...»
8.55 «Инсон ва денгиз». Сериал.
9.30 «Четал тунлари». Бадиий фильм.
11.05 Мультфильмлар.
11.30 «Оғмахон бўлган экан». Телесериал.
11.55 «Нозик иштаҳалилар учун йўлнома». Илмий-оммабоп сериал.
12.30 «Капитан Тенкеш». Телесериал.
13.25 «Оқ йўл».
13.40 «Айрим шу нарса керак».
14.00 «Симба-футболчи». Мультсериал.
14.30 «Хайвонлар хаётидан...»
14.45 «Севги садоқати». Телесериал.
15.45 « Дунёнинг энг катта музейи».
16.40 «Оқ йўл».
17.00 «Оғмахон бўлган экан». Телесериал.
17.30 Оддий қўшиқ.
17.55 QP канали.
18.25 «Омега» варианти». Бадиий фильм. 2-қисм.
20.00 Бугунги Европа.
20.30 «Қаҳрамон бўл».
20.50 «Айрим шу нарса керак».
21.05 «Нозик иштаҳалилар учун йўлнома».
21.35 «Ўлимга йўл». Телесериал.
22.30 Мумтоз куйлар.
23.00 «Четал тунлари». Бадиий фильм.
0.35 «Инсон ва денгиз». Сериал.
1.10 «Севги садоқати». Телесериал.
2.00 Оддий қўшиқ.
2.20 «Дунёнинг энг катта музейи».
3.25 «Омега» варианти». Бадиий фильм. 2-қисм.
4.35 Мумтоз куйлар.
5.00 Катталар учун мультфильм.

(Давоми бор).

Диққат, танлов!

Иқтидорли ёш журналистлар «Оқшом» учун

«Тошкент оқшоми» ва «Вечерний Ташкент» газеталари таҳририяти ижодий ҳамкорлик бўйича Ўзбекистон Миллий университети ҳамда Ўзбекистон Давлат жаҳон тиллари университети журналистика (халқаро журналистика) факультетлари талабалари учун махсус танлов ўтказади.

Танловдан кўзда тутилган асосий мақсад талабаларнинг «Оқшом» газеталари таҳририяти билан ижодий ҳамкорлигини янада кенгроқ йўлга қўйишдан иборат.

Танловда қатнашишни хоҳловчилар 2002 йил 28 февралгача ўзлари ҳақидаги маълумотлар, 2 та 4х6 ҳажмли сурат ҳамда кейинги икки йил мобайнидаги ижодларидан намуналарни тақдим этишлари керак бўлади.

Танлов натижалари 2002 йил 15 мартгача кўриб чиқилади ва ғолиблар «Тошкент оқшоми» ва «Вечерний Ташкент» газеталарида ўқишдан ажралмаган ҳолда ижод қилиш учун иш билан таъминланадилар.

Танлов ҳайъати.

Мурожаат учун телефон: 133-45-84

Тошкент шаҳар аҳолиси диққатига!

Тошкент шаҳридаги кўчаларни ёритиш тармоқларида содир бўладиган авария ҳолатларини бартараф қилиш ҳамда ушбу тармоқларнинг иши бўйича барча аризалар билан

Марказий диспетчерлик хизматига 133-16-19

телефон рақами бўйича мурожаат қилишингизни сўраймиз.

Кўчаларни ёритиш масаласи бўйича берилган буюртмалар ўз вақтида бажарилмаган тақдирда ҳамда кўчаларни ёритиш ишларини яхшилаш бўйича таклифлар билан ҳар куни соат 9.00 дан 18.00 гача диспетчерлик хизматига 50-43-08 телефон рақами бўйича мурожаат қилишингизни сўраймиз.

«TOShShAHARNUR» бирлашмаси маъмурияти томонидан кўчаларни ёритиш тармоқларининг иши билан боғлиқ бўлган масалалар бўйича аҳоли ҳамда корхона ва ташкилотлар вакилларини қабул қилиш ҳар ҳафта сешанба куни соат 16.00 дан 18.00 гача Тошкент шаҳар, Мирзо Ҳайдар кўчаси, 3-уй манзили бўйича амалга оширилади.

ДИҚҚАТ, НАЗОРАТ!

Хўжалик юритувчи субъектлар раҳбарлари ҳамда тадбиркорлар диққатига!

Назорат қилувчи органлар фаолиятини мувофиқлаштирувчи Республика Кенгашининг Тошкент шаҳри бўйича ҳудудий комиссияси қошида «Ишонч телефони» фаолият кўрсатмоқда.

Сизнинг корхонангизда турли назорат органлари томонидан ўтказилаётган текширишларнинг қонунийлиги ҳақида шубҳалансангиз қуйидаги телефонларга мурожаат қилишингизни сўраймиз:

133-15-32, 139-05-57, 55-67-42, 55-19-73.

Тошкент шаҳар ҳокимининг 2002 йил 31 январдаги 41-сонли «**Қаттиқ ҳолдаги чиқиндиларни тўплаш ва олиб чиқиб кетиш хизматлари учун тўлов ҳақини ўзгартириш тўғрисида**»ги қарори асосида 2002 йил 1 февралдан аҳолидан қаттиқ маиший чиқиндиларни тўплаш ва олиб чиқиб кетиш юзасидан **бир кишидан ойига 150 сўм миқдорида** тариф киритилмоқда.

2002 йилнинг 1 февралидан Тошкент шаҳри бўйича **ташкилот ва корхоналардан 1 тонна қаттиқ маиший чиқиндиларни олиб чиқиб кетиш учун қўшилган қиймат солиғисиз 7321 сўм 47 тийинлик ва бортли ва ўзи ағдарувчи автомашиналарнинг 1 соатлик хизмати учун қўшилган қиймат солиғисиз 4469 сўм 93 тийин миқдорида ягона тариф киритилмоқда.**

Телефонлар: 47-02-11; 47-06-70; 47-94-95; 47-92-76.

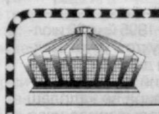

Тошканбой Эгамбердиев номли Тошкент давлат цирки

2002 йил 22 февралдан **цирк ўз дўстларини ёшлар байрам дастурига таклиф этади**

Унда иштирок этадилар:

Москвадан келган меҳмон «итлар» мактабининг ўқитувчиси **БОРИС СМИРНОВ** шунингдек: «жонглёр» лақабли ноёб айиқча **АЛЕКСЕЙ ВА СВЕТЛАНА ТОПОРОВЛАР** иштирокида «Акробатик этюд» учаётган ҳалқада **ЮЛИЯ ИВАНЧЕНКО** иштирокида гимнастика Гиламдаги барча томошаларни **«СЭМ»** масхарабозлар гуруҳи амалга оширади.

Яна бошқа кўпгина томошалар бўлади.

Томошалар: 22 февралда — 12.00, 15.00
23-24 февралда — 11.00, 14.00, 15.00, 17.00
8, 9, 10 мартда — 11.00, 14.00 да бошланади

Жамоа бўлиб келиш учун талабномалар қабул қилинади.

Чипталар цирк кассалари ва туман кассирлари томонидан сотилади.

Касса эрталабки соат 9 дан очиқ

Маълумотлар учун телефонлар: 144-32-23, 144-29-04.

Тошкент шаҳар Ички ишлар бош бошқармаси ҳузуридаги Қўриқлаш бошқармаси Қуролли Кучлар сафида хизмат қилган, маълумоти ўрта, ўрта-махсус, Тошкент шаҳри, Тошкент, Қибрай, Зангиота туманларида муқим яшаш жойига эга бўлган, бўйи 170 сантиметрдан кам бўлмаган, ёши 25 ёшдан ошмаган ёшларни танлов асосида хизматга таклиф этади.

Манзилимиз: Тошкент шаҳри, Юнусобод тумани, Қашқар мавзеси, 3-уй. Автобуслар: 38, 72, 148, 67, 57, 10.

Олой бозори — 31-поликлиника қаршисида.

Маълумот учун телефонлар: 34-04-30, 136-19-11, 133-01-65.

● Тошкент Давлат университети томонидан 1996 йилда Ҳилола Равшановна Аблаева номига берилган 134369-рақамли диплом йўқолганлиги сабабли

БЕКОР ҚИЛИНАДИ

«ТОШКЕНТ ОҚШОМИ»

Сизнинг рекламаларингизни, хусусий эълонлар ва хусусий бизнес бўйича эълонларни, шунингдек таъзияларни, таваллуд кунлари, тўйлар, юбилейлар муносабати билан қутловларни, никоҳ эълонлари ва шунга ўхшаш эълонларни ўз саҳифаларида ёритади.

Эълонлар шанба ва якшанбадан ташқари ҳар куни соат 9.00 дан 17.30 гача қабул қилинади.

Маълумотлар учун телефон: 133-28-95. Факс: (3712) 133-29-09.

МАНЗИЛИМИЗ: МАТБУОТЧИЛАР КЎЧАСИ, 32-УЙ, 2-ҚАВАТ, 204-ХОНА.

Тошкент шаҳар ҳокимлиги Соғлиқни сақлаш бош бошқармаси Тошкент шаҳар «Дори-дармон» Давлат акционерлик бирлашмасининг раиси Ниғмон Маҳмудович Тошпўлатовга ҳамда уларнинг оила аъзоларига оталари **МАҲМУД отанинг** вафоти муносабати билан чуқур таъзим изҳор қилади.

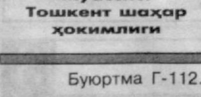

Муассис: Тошкент шаҳар ҳокимлиги

Бош муҳаррир Акмал АКРОМОВ

Манзилимиз: 700000, Тошкент шаҳри, Матбуотчилар кўчаси, 32

ТЕЛЕФОНЛАР: хатлар — 133-29-70; эълонлар: 133-28-95, 132-11-39. факс: (3712) 133-29-09.

Душанба, чоршанба ва жума кунлари чиқади.

Нашр кўрсаткичи — 563

Ҳажми — 2 босма табоқ офсет усулида босилади. 8332 нусхада босилди. Қоғоз бичими А-2

Нашрни етказиб бериш масалалари бўйича турар жойлардаги почта бўлимларига ёки «Тошкент почтамти»га — 133-74-05 телефонига мурожаат қилишингиз мумкин.

Газета Ўзбекистон Давлат матбуот қўмитасида 10-рақами билан рўйхатга олинган

Газета «Тошкент оқшоми»нинг компьютер марказида терилди ва саҳифаланди.

«Шарқ» нашриёт-матбаа акциядорлик компанияси босмахонаси.

Корхона манзили: «Буюк Турон» кўчаси, 41-уй.

Буюртма Г-112. Босмага топшириш вақти 12.00 Топширилди 13.00 1 2 3 4 5 6